

ION IUGA: «Casa poemelor»

contactul cu geografia exotica și cu străvechii spații culturale ai Indiei își pune amprenta asupra noului volum de versuri al lui Ion Iuga...

cit ochiul din care întrebările lumii / aleargă pe cămile // cine poartă funii de mătăsuri / să lege itaganul nopții care m-apasă // și să-mi laude dansul de neagră lebedă pe lac...

Schimbarile sînt importante în substanța poezilor, denotînd un alt mod de a intelege existența și provocînd, în planul expresiei, imagini surprinzătoare...

Descoperirii peisajului natural îi urmează descoperirea peisajului uman. Compasiunea în fața suferinței salvează versurile, în plan sentimental, de banalitatea clișeului cu fetele cu chibrituri...

așternut din zărare / mostenit de la părinți / și locul de sub strășină mostenit // vecinii lui tineri cărunți / tineri în cirje / și fără identitate / cu o mostenire aparentă // o pătură pentru ei și pentru copii...

Remarcabilă însă, alături de poezia peisajului, este și poezia erotică în linia celor mai bune poezii de acest gen din volumul Ieșire din vis. Acestea au în vedere deosebit de acut și de fin, accesul grație la sentimente...

Valentin F. Mihăescu

Gînduri despre omenie

Urmare din pag. 1

ta — trăire, gestică, limbaj // o sculptoare lipsă de frumusețe tipică, rigiditatea seriozității glaciului, superioritatea afișată, plăcerea sadică de a-l ține pe celălalt de guler prin ascultă, fără a cîrî, perorații moralizatoare...

cimp valorie așezat : acționînd ca factor de filtrare, înlătură impuritățile, finisează discret jaloane emanante de adîncime. Genezitatea este firească, nu filantropică. Atitudinea emană prospețime, nu calcul rece. Datoria morală este lăuntrică, nu imitare a unei obligații...

Dar „nu tot ce zboră se măcină”, „nu toate maclele sînt surorile lui Hrisos”, nici miresele lui Dumnezeu : uneori, unele defecte sau acele îndoelnice sub raport moral pot să incită ochiul, să adormă spiritele, să prindă o impresie plăcută și chiar înțeleasă...

Desigur, este istoriceste desuș și nostalgia revizitărilor acestor medii socio-umane. Le-am înfățișat mai sus numai pentru a surprinde liniile de forță ce pot să treacă și fie valorifice. Ceea ce nu trebuie uitat este faptul că „trădăria nu e un laz mort” (G. Călinescu). Re-trădăria omeniei prezintă rădăcina viguroasă ce ar fertiliza cîmpul afirmărilor și existenței zilnice...

Viața de fiecare zi ne antrenează spre scopuri clare și, de aceea, omenia e departe de a fi un simplu produs al condițiilor. Omenia noastră cu semeni aidoma unor privitori la teatru. Dimpotrivă, ne solicită lucid și/sau grav, responsabil, aprecieri și atitudini morale...

și promovată, cîteodată împotriva lerarilor constituie, această idee a democrației valorii. ORALITATEA CA EFECT. Examinat de la prof. dr. I.C. Chișina, un extras conținînd o interesantă comunicare susținută la cei de-a V-ia simpozionul Iugoslav-român, desfășurat la Belgrad...

Omenia este preceptul prin care tradiția noastră propune un model de frumusețe morală. Însă, nu omenia care se menține la exigențe minime de conținut, supralicînd, în schimb, drept cumfălat, încreștat și zahărit, omenia destină. Nu omenia de paradă și circumstanță. Nici omenia-surogat, ce tolerază și justifică orice prin ipocrita formulă „oamenii sînt așa”...

SEZNĂȚI DE LECTURĂ ȘI DE VIAȚĂ. Un număr dublu (7-8/1981) al revistei studentesce „Echinox” cuprinde și câteva cronici literare, dedicate, cum este și cazul, fenomenului literar tînar. Astfel, Șt. Melencu elogiază o recentă monografie a lui V. Fanache (despre I.L. Caragiale), notînd pozitiv căpitoarele unde este vorba despre „conformismul ironiei” și „derizoriu”...

Privită genetic, omenia nu putea să apară decît în mediul arhaic sătesc, în care, pe mări distanțe istorice, nu se produc mutații fundamentale. Ritmul de viață este lent, temporar, reversibil : prezentul este redîtare a trecutului, iar viitorul direct previzibil din prezent. Trădăria are putere de înrîurire a oamenilor, oferînd scheme de conduită, reacții, mentalități, repere și justificări valorice. Generațiile se înseru neproblematic în obișnuințe, fără înnoiri care să dezorganizare utajul spiritual cîștigat...

BREVIAR

OPINIILE PRIMULUI INTEREDIAR. O metodă critică la face loc veriginos în publicistica românească, fiind ridicată mai ales în contribuțiile lui Narcis Zărnescu. Esența acestor intervenții ar fi reducibilitatea următoarelor teze : se ia o temă, se prezintă o problemă, se discută, se potototind din felurite opere critice citate și bibliocose. Rolul criticilor literare, în viațuța lui N. Zărnescu, e, astfel, îlmurîr de T. Mateescu, raportul biografic cu opera e, după N. Zărnescu, acela fixat în „Flacăra” nr. 3 din 1963. Comentariul e liber să nu aducă, în sprijinul ei, prea multe argumente care să stea în picioare. Însă, stilul, care a fi, într-adevăr, pe măsura impresiilor colosale pe care acei film i le-a produs. Acest, cum să-l zicem ? articol ar merita reprodus într-o contemporană antologie de critice literare...

POEZIE

după volumul „Starea de urgență”, noua cartă a lui Vasile Igna întreprinde sentimentul plăcut că poezia de finețe, lirismului artist și atitudinea de distincție intelectuală își urmează existența în zgomotul anti-lirismului de modernitate ostentativă și crispată. Și, încă, sentimentul că natura nu a încetat să inspire poezie într-o lume tot mai dispusă a se închide în spații artificiale și fragmentate, ca imagini de șoc și stări de tensiune...

SUBSTRAT REFLEXIV ȘI METAFORIC

Grădina oarbă conține o poezie de stare, cu unele sugestii de expresionism austriac, difuze însă într-o expresie altfel personală și care are calitatea, parcă din ce în ce mai rară, a imperiosității estetice. Poetul nu lasă să transpună aici un ecou al nemulțumirilor cotidiene, plătindu-și creația sub zodia unei melancolie seninătăți.

Sultana Craia

Vasile Igna, „Grădina oarbă”, Editura „Dacla”, 1984.

PROZA

gheorghe Andrei, autor a trei cărți de poezie, Zăpezile Fierbinți, 1976, Copac solitar, 1981, și Pentru părintul național, 1982, se prezintă azi cititorului cu Tînutul Sănzienelor.

ȚINUTUL SÎNZIENELOR

Deși cum înseamnă astăzi și subintitlul „modest”, această volumină o carte de reportaje. Nu sînt reportaje din linia înii, din locurile fierbinți ale actualității, sînt mai degrabă, însemnări unui poet care, împătimit de dragoste pentru tinuturile buzoiene, ne plimbă pe creste de val luctoare, prin frînturi de codru rămase-n crînguri care adăpostesc memoria orașelor și satelor, în care s-au născut scriitorii cu urșorii de aur ce ne stau lîngă inimă : ca niște stele, ne duce spre vise, prin peisaje lunare în fierbere continuă, de la Bisoca la Cetatea lui Bucur, pe marginea plajurilor mioritice, unde oamenii rămîn frumoși dincolo de vîrstă.

Dorel Flipseșcu

Soldatul și povara sa

Urmare din pag. 1

afireit că ar fi ofiter : iar acum la urmă, regretul că nu s-a putut face ofiterul, că nu s-a putut face ofiterul, că nu s-a putut face ofiterul, că nu s-a putut face ofiterul...

PLĂCERE ȘI EXPRESIE. Unui comentator de film, Daniel Daniel (nume nou pentru această disciplină) i-a plăcut filmul „Ghisandru și soldatul”...

AS.

Desen de Gh. V. Ionescu

Oglindă dintr-o stea

Zeul prieteniei și-a întors încă o dată fața de la noi! Nicol Grigore Hagiu nu mai este. Lovit cu memoria imprevizibilă, statura lui atât de nobilă, atât de maiestuoasă și dreptă, o vom înlocui pentru totdeauna cu un cîntec. Silabele, se pare, au din ce în ce mai puțin nevoie de noi. „Și cineva-mi întoarce pînă la lipsă acul inimii fără să poată ști de ce rezist”. Stau și nu fac decât să-mi amintesc poeme de Grigore Hagiu și tot ce în prietenia noastră a rămas nerostit este spus, ca niciodată, de versurile lui: „Unde mă duceți voi, cuvintelor, aceleși pentru viață, pentru moarte. / Încit nu știu prea bine melodiile care din ele-i partea noastră de cuvînt”. Da, cuvintele noastre, prea sărace, sînt aceleși „pentru viață, pentru moarte”. Ar trebui să înțelegem tot orizontul cu cuvinte ca să putem povesti despre pierderea unor poezii ca Stănescu și Hagiu, despre pierderea unor prieteni cum au fost Nichita și Grigore. Cite un 13 ni l-a rănit la distanță de numai un an. „Ce anotimp să fie acesta cînd drumurile duble sînt destinate / de adevăr eroarea s-o despartă mal încercă încă” — scria Grigore Hagiu. Splendide versuri, cu menire unică, aceleși pentru viață pentru moarte, dar urșite să le poată transcende de amîndouă. Nu pot uita versurile cu care Hagiu evoca durerea lui Achile la pierderea lui Patrocle: „Totul ia chipul unui prieten de moarte izbit / și numai cu moartea și totul e punct vulnerabil / în tine auzul ce încă l-aude, / privirea ce încă-l privește, / și mina și fruntea și pleata, / și armura și lancea și pomul și cerul / și soarele și gîndul ce încă-l rîndeste”. Azi, 13 februarie 1985, chipul lui Grigore Hagiu și-a făcut oglindă dintr-o stea. Dormi în pace, prietene, pemele tale te veghează. Eu nu mai pot face decât să le rostesc, o dată și încă o dată, la căpătîiul celui care-ai fost, ca o rugăciune. Celui ce i-e dator să-ți evoc umbra luminoasă, i-a rămas numai piscul pe care singur stă și plînge.

Cezar Baltag

„Am să locuiesc cu mine însumi..“

Timp de două săptămîni s-a îndrîit Grigore Hagiu să scape din gheara sufocantă a Marelui Frig. Timp de două săptămîni trupul său puternic de atlet a înfruntat ghitolita rece a morții. Timp de două săptămîni ne-a făcut să trăim cu speranța înflorită ca o floare de gheață pe geamurile disperării noastre. Timp de două săptămîni trupul său viguros ca un brad a luptat să-și revitalizeze celulele sufocate. Și tocmai cînd intrase iar sub raza vieții, și tocmai cînd reînviața să zimbească, Marele Frig l-a doborât fulgerat ascunzîndu-l definitiv privirilor noastre. Îmi place să cred că Grigore a dispărut un timp, așa cum făcea uneori, departe de toți și de toate. S-a dus să „locuiească în sine”, așa cum îi destăinau lui Nichita, în februarie trecut. Cel mai puternic, cel mai frumos și cel mai talentat dintre noi, GRIGORE HAGIU s-a urcat într-un „tren în naprăznică alergare” spre o gară în care cei din generația noastră sînt brutal de rapid chemați.

Mircea Micu

Viața lui pe albul iernii

Încă o dată Absurdul pe calca pragul sufletelor și incredibilul lui nedreptate frînge brutal un destin ce avea dreptul la timp și la lumină. Timpla senin visătoare a poetului Grigore Hagiu se pleacă sub tăcerea rece a marmurii. Pe albul nesfîrșit cu care această iarnă a desenat munții și cîmpurile și riurile ce-l erau, toate, atât de apropiate — a vrut o împlinire tragică să așeze împovărașoarea și nedreptă eșarfă de dolu. Eșarfă de dolu pe care avem dreptul — ni-l dă viața lui generoasă și opera lui dăltuită în carnea cuvintului cu o discreție și lipsă de precipitare proprii talentelor autentice — să scriem numele unui poet adevărat cu literele presurii și încrederei în nemoartea ideilor și poemelor ce le-a ivit. Căci Poet este Grigore Hagiu prin tot ce a scris și prin tot ce a gîndit și trăit. Îl știu de trei decenii și de trei decenii el a avut țara și harul să se arate în totdeauna generos și întreg, să păstreze în limba și semnitate frumoasele virtuți ale oamenilor cu adevărat aleși de destin. Îl știu încă din anii cînd versurile lui de adolescență ne surprindeau prin simplitate, de pe cînd aflam odată cu el că „puștii de pe strada noastră au crescut / au prins paucuri întinse în soare / și vrăjii de taină primului sîrurt / trag cu bărbăție din țigăra”. Îl știu de atunci și l-am însoțit prietenesc pe drumul anilor — răspunzînd discreției și devotamentului lui cu discreția și devotamentul meu, sincerității lui cu sinceritatea mea, însoțindu-l pe drumul bucuriilor mari și mici și temîndu-mă ca umărul lui viguros, de bărbat adine clădit, să nu fie înfrînt de delicatele împliniri ale vieții, bucurîndu-mă în ultima vreme de împlinirile lui, mature în toate, de calmul pe care-l spunea și vorbele și faptele lui.

Nicolae Dragoș

GRIGORE HAGIU

ULTIMA

Inedit

ger napraznic între cercevele
dacă aș pleca
de lingă fereastră
mi-ar rămînea doar capul
ori numai privirea să privească

de sus
de la oarecare înălțime
pe albul zăpezii aproape albastre
impăienjenit se vede orașul
de fire foarte subțiri
singele destinelor noastre

apeși pe o clapă
trași de un capăt de ată
și-n cine știe ce încăperi
pe cine știe care dosnică stradă

se pleacă o viață
mult prea înafară
în friguroasa prăpastie albă gata să cadă

de m-aș ridica foarte sus
de-aș putea fi la mare înălțime
să salt această plasă singerie
cu betoane și fire și trupuri la un loc
aș mai vedea același singuratic
om înghețat care scrie

dedesubt
pe imacularea feroce
dirindînd dinspre mine se rup
în fantomatică fugă
primele umbre de lup

ianuarie 1985

descintă bine descintecul

frigul mă pătrunse
cum se spune
pînă la oase
umezeala pustie
și priveam în tăcere cum mi se urea
pe piciorul stîng
o pată toată mai-vîntată de igrasie

de nu ar ajunge la inimă
la creierul care palpită

la mina febrilă care scrie
în netulburată liniște adîncă
de nu ar izbi cu un colț mortal
în mine și mult mai sus de mine
vultur și stîncă

descintă bine
descintă descintecul
el are nevoie multă
chiar decît stîncă
să fie să stăea să rămînă
astînoapte printr-un tub de aramă
pentru el am tras nisip de la lună

Cuvînt de deznădejde

Sîntem o generație blestema'ă. Sau definitiv blestema'ă. De cîteva ori am murit și n-am înviat niciodată. A murit Labiș, pe urmă a murit Hagiu, au murit Emanoil Pe ruș, Amza Pellea și Costică Rauțki. Cei ce am rămas parcă nu mai avem nici un fel de haz. Ultimii oameni ai generației noastre nu vrem să murim, pentru că ținem cu tot dinadinsul să demonstrăm lumii că generația noastră a fost cea mai sălbatică, cea mai înfrîntă, cea mai îngimfată și cea mai pierdută. Noi n-am cîștigat nimic. Noi sîntem cei ce am trecut. Noi v-am învățat cum se bea vinul. Noi v-am învățat să fiți obraznici. Noi v-am învățat să fiți demni. Noi v-am învățat să fiți alici. Și, din nenorocire, ca să va învățăm, mulți am trebuit să murim aici. Dacă ar trebui să plîng, ar trebui să am și lacrimi multie. Cum pot eu să-l plîng pe Grigore Hagiu? ! Dempotrivă, pe Grigore Hagiu vreau să-l înjur,

cîîîîîîî. Cu cinci zile în urmă am fost la el, la Spitalul de Urgență și, fiindu-mi rușine să mă duc sănătos în fața lui Grigore, am băut două sute de țuică, țuică d'alia care trăiește numai cu miros. M-am îmbrățișat cu Grigore. Și l-am întrebat (știam ce miros port): Grigore, a ce miros eu acum? Fane, mi-a zis el, mirosi a viață.

Eu și Grigore și toți prietenii noștri, din ce în ce mai puțini, mirosim a Nichita Stănescu, a Grigore Hagiu și a destin nefericit. Grigore, iartă-mă, îți sînt dator cîteva sticle de vin. Te îmbrățișez și te rog să te întorci. Nu mă fă să plîng. Sînt om în vîrstă și mi-e dor de tine. Grigore, îți dau cuvîntul meu (de viață), că port în stamba zăpezii acele unșpe sticle pline cu dumnezeire.

Fănuș Neagu

Un scriitor, adică o ființă îngîndurată

Cu moartea lui Grigore Hagiu, zbuciumată, pîrînd a se amîna prin nădejdi apoi spulberate, imaginea unei întregi lumi literare dă semne că a intrat de definitiv sub incidenta noțiunii de destin. Împlicînd, abia de curînd, cincizeci de ani, la anii aceștia se sfîrșise și Nichita Stănescu. Nu cum mult mai avea, cînd s-a prăpădit, Alexandru Oprea. Aproape de vîrsta lui se sfîrșise și Alexandru Ivăsiuc. Cincizeci de ani ar fi trebuit să împlinească, la toamnă, Sorin Titel: Daniel Turcea și Virgil Mazilescu, erau, cînd s-au dus, poezii încă tineri. Mai vîrstnici decît toți Marin Preda și Teodor Mazilu nu trăiseră cu mult mai mult. Cifra obsedantă — cincizeci de ani; în jurul ei, iată, scriitorul român a început să lase cu mina, înghețată pe veci, cuvintele neaterminate pe hirtie. Ar fi putut ca toți să trăiască mult și să scrie și mai mult. Moartea

unui scriitor, atunci cînd ea vine mai înainte de sorocul vîrstei patriarhale, lasă întodeauna să se ivească imaginea cărților care nu vor mai fi. Nimic nu va mai răsa în locul lor, asemenea acestora, nimic nu va mai fi cum a fost: totul începe, odată intrat în istoria multă, să fie altfel. S-au dus pe rînd, imprezvizibilul Alexandru Ivăsiuc, obsedat de idei, moralistul Marin Preda, martorul unei epoci, Teodor Mazilu, cel iute la vorbă, Alexandru Oprea, spirit solid, de tîria stîncilor, selenarul Nichita Stănescu, știutor de limbi ingeresti, Horia Lovinescu și Romulus Guga, dramaturgul, fastuosul Sorin Titel, rapsodul unor lumi tîrărești fabuloase, Virgil Mazilescu, înainte de el Daniel Turcea, și demult, acum treizeci de ani, ca într-un mil rău, Nicolae Labiș. Acest ar, încordat peste o vreme nemiliosă, începu cu o moarte și a desfășurat într-un ciclu istoric esențial un sir de morți. El au fost sortii să facă repede, în ani puțini, ceea ce ar fi trebuit să facă, dacă înaintea lor lumea ar fi fost alta, într-o jumătate de secol. Unii s-au prăpădit, alții sînt vii, și orin ei toți literatura romană e azi, privită cu ochiul limpezit, demnă și liberă.

Acum, Grigore Hagiu, acest bărbat admirabil și visător a intrat pentru totdeauna în „fantastica pădure” a întinericului. Era înalt și viguros ca un brad, a căzut sub seceră morții ca bradul. Vor veni după el alții care vor mîsa sterele rotitoare ale poeziei și vor cînta senzațiile pure, prefăcînd visul în geometrie și abstracțiunile în sentiment. Însă ceea ce a făcut Grigore Hagiu în lîrismul lui înalt și purificat nu va putea să facă nimeni altcineva: opera, ilustrînd omul care era cîndora, rămîne. Îmi zic, acum, cînd așez cărțile lui Grigore Hagiu în rînd cu acelea ale marilor poezii, ca operă definitiv încheiată, că literatura nu se termină aici și că, prin creație, ființa părelnică a biruit moartea. Îmi zic toate acestea desii stă că nimic, nici chiar acest gînd, nu înlătură ireparabilul morții unui scriitor. Un scriitor, adică o ființă îngîndurată.

Balanță

Lui Grigore Hagiu

Înmiresma'lești cu o dimineață scîldoată în șaptezece și șapte de feluri de culori. Înalt ești cu inșuși purul adevăr. Adevărul este unicul lucru adevărat. Singur ești cu un izvor lingă mare. Și nebun ești cu un copil ce și-or nesocoti propria mamă. Adevărul este dăruiește numai ură și plînsul ce și ultimului boier rătăcit prin cîreodă. Doar cei frumoși coboară plini de iluzie și speranță. Cei răi plîni de invidie și neputință. Dar tu păstrezi într-un cumpoabă dreptă.

Gavril Matei Albastru

seriu și aș scrie în împăcare în uitare

cum dispare inotătorul
încet și spumos
de la cap la picioare
azvîrlindu-se de pe cea mai înaltă
stîncă

in cea mai adîncă mare
cum își desenează arborele
pe migală pe geam în inserare
sinea cu sinele
neputînd să-și înlăpărească
decît numai vinele

scriu și aș scrie
în împăcare, în uitare
în totală surzenie
de nu mi-ar fi scrisul
asemene

cîntec tîrziu

stau pe o piatră
eu însumi de piatră
cu inima de piatră
cu creierii de piatră
gîndindu-mi
în liniștea absolută
pe cel numai și numai de piatră

aerul acela tare cu care toți oamenii

poate am trecut puțin prea mult
de partea cealaltă
încep să gîndesc poate
cu un altfel de gîndire
îmbrățișînd mai multe lucruri deodată
într-o nestăpînită desime
ce-ar fi să se poată numi la nevoie
chiar și privire

ceea ce privesc privesc mai departe
judecătă după judecătă
simțire după simțire
fiintare și nefiintare
după ființare și nefiintare
în aerul acela tare
cu care toți oamenii
viii și morții
pînă la urmă s-au fript

și nu e filiiit de aripă
e mai mult poenitarea aceea seacă
fîșitului acela uscat diafan
cînd se-nchid ușile
blîndatelor case de bani

să fi fost ploaie lumină întunecare

am intrat într-un somn
pe care l-am mai dormit o dată
pe cînd visul pietrei ieșea
numai de-o palmă din piatră

să fi fost ploaie
să fi fost ninsoare
apă zăpadă
lumină întunecare
nu se mai vede
e o altfel de lume
sînt un altfel de pietre

50

- Lui Grigore Hagiu, la jumătatea de secol de eternitate -

Frate-meu Grigore, frate-meu Grigore
Cit te-ai mai silit, cit te-ai mai silit
întru glagorie, și-ntru glagorie
Întemeind mit, întemeind mit.

Căci trece viața, și trece viața
Se duc părinții, și duc părinții —
Purpură-i diminea, în zoră diminea
Își urdă orginții 'ncestează și țîdîții.

Doar dorul nu trece, dorul nu trece
Ca un izvor în pirou, ca un izvor în pirou,
Ci numai lutul petrece și osul petrece
Păreră și părerile dulci și de rău.

Lumea de astăzi se-nghesuie, lumea
se-nghesuie
Într-un vacarm tot moi des, și iorășii
moi des,
Uitînd vechea-nclinare de trestie, blîndă
trestie,

Nici o credință, nici un eres,
nici o credință nici un eres.
Unghiul de soare se strîmbă, Doamne,
cum se mai strîmbă l
Și ce mai pieziș e roza... pieziș e roza
Vieții năînge, o vieții năînge —
Perpetuează doar staza,
perpetuează-nceîntînd doar staza

Și mai ales trist e Grigore, trist e Grigore
Și pe pămînt, și în viață, și în atom —
Numele tău rîmînd cu memorie
Înaltă din nou demnitatea de om.

În sepie mîndrele, în sepie mîndrele
Ce faine au fost, Dumnezeule, ce faine
au fost
Le știam poezia de rost
Nurii și cu zimbrele.

D-ale vieții sînt valurile, d-ale vieții
Și se perindă-n credință îponderabile
Și totuși rîmînd din faptul vieții
Lăpădarile TABLEE.

Gheorghe Suciu

N.A. Aceste stihuri i-au fost citite lui
Grigore la Otopeni, cînd, împreună cu
multi colegi, i-am serbat semicentenarul,

Desen de Gh. V. Ionescu

Artur Silvestri

Ca un copac

Grigore era un copac. Din ziua aceea e miercuri care mîsoasa a zăpadă și e moarte, trebuie să scriem că Grigore era un copac. Un arbore înduros și cuminte, așezat în ale sale cum stă în poza de pe cărți, blînd și cu miinile amîndouă, mari, strînse sub bărbie. Rămuros și bogat în lumină, își găsește pînă și creanga pe care se scripînea cerul lui limpede. Pînă cînd a venit o palidă și ultimă ninsoare și s-a frînt creanga echilibrului lui de bărbat și poet și stăpîn. Cred că atunci s-a prăgătit și frîngerea copacului care era. Vezi bine că există și arbori de uriasă frumusețe înălțurului lor pe care nu rădăcinile ci creanga frîvra li tin. De azi ceva se-nîmplă printre stete, înfiorate de un tainic puls / și-n arborii din care am fost smuls / retrase-s lărăși simțurile mele, spunea el în Presentiment.

Grigore făcea dosemne pe sticla ca un copil mare și ca un poet mare ce era și-și biuterea aceste peste care, pentru aceluși vin, ce tulburase aripa lui Labiș și a lui Nichita. Și odată cu asta, stătea în lumea lui și a noastră ca un mare prieten. Pe toți cei care s-au sorînit de vorba lui bună și de ajutorul lui nezozmotos, pe toți cei care știu că sufletul lui de prieten n-avea asemănare decît poate cu acela al lui Nichita, îl vor să se gîndească acum la un copac năpădit de zăpaci. La un copac mare și adevărat, fulgerat de miazănoatoata miresmelor.

Nicolae Dan Frunteletă

De-ale vieții

Amurit Grigore de o moarte nefirească. Dar ce moarte este firească și frumoașă? A murit în tot un om care lumina, s-a prăpădit o moște de suflet s-a topit o luminare care n-a ars pînă la capăt, al tuturor. Pentru că Grigore nu era numai un prieten al meu sau al tău sau al lui, cum sîntem cei mai apropiați dintre noi. Grigore era pur și simplu prieten. Nu știu să fi avut vreun dusman, deși, cum ar fi spus tot el, s-ar mai fi găsit cituși de puțini, oricum el nu a dusmănit, ci a iubit. Sîzur, aș vrea să mă revolt, să scriu aici că nu vreau, nu pot să cred că Grigore a murit, dar ce rost mai are, „de-ale vieții” este și moartea care-i face pe oamenii săraci egalii celor bozați, dar și pe cei buni egalii celor răi. „Cum te simți, Grigore?” l-am întrebat, iată, azi săptămîna. „Sfîrșit”, mi-a răspuns, și pe urmă, ca să nu doară prea mult, a adăugat, drăgul de el: „Nasol”.

Sfîrșit, s-a sfîrșit, încă o viață din viața noastră, s-a prăbușit o streasînă sub care ne adăposteam cînd eram triști sau n-aveam bani, s-a spart un pahar pe masa noastră, așa, din senin. Vă amîntiți versurile lui Grigore scrise la moartea lui Nichita? Acum sînt din nou împrună.

Iulian Neacsu

Visătorul

Grigorie — așa-și semna autografele — era atât de coplesitor (prin comportamentul său) cu prietenii încît aceștia se simțeau lingă el ca în castelul unei lumi mai generoase, mai pline de simțire, de oameni tot mai azați, pe mîntak. Moldovani de viață veche, marele nostru poet Grigore Hagiu cobora pe linie matorită, din Cluj, din Moldova. Pomelele sale absorbau lucruri, fîinte și spirite ca un adevărat centru de gravitație. Din creuzetul tuturor acestora poetul plămădea acele „nîmicuri” sau „materii” nefinite numite vise, de o lumină extraordinară a substratului omic. Întinderea visului era la Grigore Hagiu dimensiuni de ordinul infinitului, de vreme ce el face loc în reveria sa lentonii exasperante cu care materia trece de la starea de cărbune la cea de diamant. Tocmai presiunea uriasă, ce ține lanțalați atomii naste în starea de diamant (simbol la care recurge adesea) o intensitate proprie și trăirii poemelor lui Grigore Hagiu, așa-numita intensitate „a durității” sau „concentrării” teribile a materiei.

Înzestrat cu un fizic de învidiat, Grigore Hagiu trebuia să trăiască mai mult de 80 de ani, ca și părinții săi, dar iată că după ce a împlinit abia 50, ne părăsește pe neașteptate. După plecarea, în urmă cu un an, a lui Nichita, iată că am pierdut în mod nefericit un alt mare poet, de neînlocuit, avînd în vedere stilul poeziei și personalității sale. Grigore repeta mereu o expresie consolată, înfățișîndu-se desimul: „De-ale vieții, bătrîne, de-ale vieții”. Dar ființa întreagă a poetului nostru inspira curaj și emana optimism deși ar fi avut destule motive să se arate nemulțumit (pentru că n-a fost răsfățat nici de critică, nici de editori, nici de juri sau de cei ce acordă căhătorii ori stipendii). Dar el s-a purtat cu demnitate unui adevărat Poet sau nobil țăran, care nu admit să se plîngă în fața altora, ci mai degrabă sună: „E bine”, sau tac. Cel puțin un sfert de secol s-a dăruit Grigore Hagiu visării sale poetice, care-l va așeza abia de acum înainte în rîndul marilor poezii române. Locul lui s-a retras al acum seamănă intrutul cu visele sale — pentru că: „...nimic nu mai începe / în spatele acestui mare visător / fără de trup dormind / visînd fără de somn / el însuși este acoperit și-ascuns / de propria-i uicigoare forță de-a visa / el ar putea să nu mai fie chiar / și celălalt să viseze înainte / un spațiu mult nou mic / pierind în urma lor și-a / nu nemăfiînd visat de nimeni altul / puternic și mare visător / se-atînge cu el însuși / desființîndu-și ultima împlînire / și singur se constituie în vis...”.

Să-ți fie țărina ușoară, Grigorie.

Gheorghe Pituț

Generos, curat

Am crezut cîndva, persistînd într-o ră-tăscire neburnească și vinovată, că meseria de scriitor se poate trăi pe cont propriu, că nu am a mă adresa cu luciditate și domesticită emoiie, decît cărților și faptelor văzute cu ochii mei. Unii oameni avînd leșături cu scrisul m-au încurajat să aleg o asemenea atitudine. Printre ei s-au numărat strategul bufoneriei tragice, vicleanul frondei simulate, obsedatul de „putere”, nefericit și funest neputincios al iubirii pentru literatura, banalul și emfaticul etalator al lecturilor sale, încercenatul lipsit de talent.

Mi-au trebuit ani lungi, spre a orîncepe că literatura, pentru a nu rămîne o biată altăturare mai mult sau mai puțin dibace de vorbe și a atunge să-ți dea bucuria inocentă a contemplării unui zbor de pasăre liberă, este intrucivă o creație colectivă de generație. Scriitorii printre care m-am înțeles, am înțeles, participă la o creație scrii nu numai prin cărțile, ci și prin frînțuror. Si am mai înțeles că nu nefericirii de felul celor pe care i-am amîntit în semnifică de scriitorii.

Îl evoc în Grigore Hagiu pe unul dintre cei care m-au convins că breasla scriitorilor români însumează oameni cu adevărat suveriori. Grigore a fost un orin al literaturii noastre. Prin delicat-puternica, sobra, anti-babotina lui Oprea și prin nu mai puțin importantul lui dar mirăculos de a trăi cu un adevărat senior al Poeziei: generos, curat, privînd lumea cu ochii limpezii ai celui care a ales în literatură o iubită pe viață.

Voicu Bugariu

mihail crama

Lumini

Părul tău în nebulă, seara, cum s-aprinde ca flăcările Sodomei! — Mi-ai acoperi fața cu minile, vara, să mai văd, o dată, ce-am văzut atunci,

căci ce-am văzut nu se poate repeta decât în sintagma Vechiului Testament; cind moare-un poet se prăbușește un imperiu, tu, exegeza mea ultimă.

Scrierea

Impuritată acestei lumi o clipă, iar Ea pe care-am scris ca o risipă, risipă se va alege și din Ea — Mi-am dus măsura. Am privit-o lung — ce dureros de lung din lumea mea! — și-am scris pe Ea cu-o singură aripă.

In-amurg

Ai venit să-mpărțim: Nu-i nimic de-impărțit între mine și Tine, decit vorbele Tale. Poate poarta de lemn, poate lanțul de la intrare.

Nu pe deplin înfinit? Unde eram, cit mai aveam. Până la pragul năucitor. De unde crinii luminii încep. Unde eram, cit mai aveam. Până la pragul de vis. De unde rîul cu numele Nera. M-a strigat și-am răspuns. Prezent din răunchii timpului!

Oricum, nu munții

Poate metalul din desenele Inchipuind. Culturi de stea, Poate rugina din unghiul Bratului ridicat să lovească, Sau podurile, podurile. Care mai bat golarile, Sau vulturul, vulturul. Deasupra rîului Nera. Din veac în veac bătînd din aripi, Or luna din gîtlejul lupului Căscînd aiurea, Sau șina de tren, de tramvai, Toate șinele. Care se prefac nesimțite, Sau noi iubite. O minciună îngreierată. Oricum, nu munții. Concluzia lor va rămîne.

Starea asta ciudată, iubito

Dacă ai fi un descleierat. Ai zice că s-ar putea presupune, Cî de cit sau și mai puțin. De unde călătorește spre noi. Pe cai inaripați și superbi ca omurgul Stării de fecioară. Inegurata stîrpe a urii. Dar nu pot, chiar de ai fi Un irresponsabil feroc, Să zic că s-ar putea bănuși. De unde, din care abis, Și mai ales pentru ce. Poartă spre oameni, iubite, Starea asta ciudată a noastră.

Elegie

De-un veac, de nouă, fără zale cu floare-n minii sau fără floare pătesc la ușa vremii tale.

Și ușa-ti larg deschisă, închide tot somnul meu uitat și patime — O răstignire, atîta sint pe trup-u-ti viu bătînd din par-mi.

Elegie

Rămii! —

Atit a fost să fie clipa strivirii verbului dintii.

tudor gherman

Parte principală de vorbire

Sint, dragul meu, o metaforă. Care sugerează doar realitatea, Sint o posibilitate, o tendință, Un lichid sau chiar lichidul, Care umectează îndepărtatele stele. Fierște, în această stare, N-am cum să-ți fiu credincioasă. Decit la modul metaforic, Scumpul meu predicat. La rîndul tău, semnificat doar, Ca parte principală de vorbire. O acțiune din realitate.

Prezent

Unde eram, cit mai aveam. Până la pragul îndurător. De unde-i posibil, ridicol de posibil, Să te strivească și să te înșele. Prei de-o vesnicie, două sau nouă. O așteptare ticăloasă și bicisnică? Unde eram, cit mai aveam. Până la pragul despărțirii. De unde lipsa speranței e fiară. Cu puteri uriașe, dar totuși

al. popescu-ban

Fericire simplă

Măruntul pas al ficăruii vers e-un nou diez pe un clariv ciudat spre care toate cîntecele-ou mers.

Abia crescînd din somnul voalat al traiului diurn, cu nune sters, un gînd blajin mă-nvăluie treptat.

Mă-nchid acum cu bucuria mea. Grădina-i grea de fructe și păstăii și mina de cu noapte-ou voi săpa...

Cintec de vin

Cu boioli și cu pafale, o chivută cu migdale și cu legănări ovale.

Mai incolo, mai la vale, o pindea plînd pe cale un volnic cu părul moale, cu ploca de trei ocale.

Joc

Soare-nalt, auster, a pilpuit ostent în eter și-a sfîrșit în bolta pitică gîlbui ca un ochi de pisică.

Strălucirea lui efemeră mi-a lăsat un fir de cenușă în scrumieră și-n minte e pupilă deschisă cit e boabă de lînt.

Veră-i caldă pe sub îi, zbor de nor și pîpădii și-i o fugă la chindii: dorule, de ce-ntrîzi cu-tunerice de chilii și geomăți de cărnuri vii?

Hei, ocol, rotund ocol, am rămas cu pieptul gol, cu privirea de nămol. De-oi cădea, nu mă mai scol...

Strălucirea lui efemeră mi-a lăsat un fir de cenușă în scrumieră și-n minte e pupilă deschisă cit e boabă de lînt.

Veră-i caldă pe sub îi, zbor de nor și pîpădii și-i o fugă la chindii: dorule, de ce-ntrîzi cu-tunerice de chilii și geomăți de cărnuri vii?

Hei, ocol, rotund ocol, am rămas cu pieptul gol, cu privirea de nămol. De-oi cădea, nu mă mai scol...

Strălucirea lui efemeră mi-a lăsat un fir de cenușă în scrumieră și-n minte e pupilă deschisă cit e boabă de lînt.

SPRĂTINE DE

sorin preda

schimb să intru o clipă în casă, unde am simțit de îndată mirosul de gutuie și de pergament. Le și vedeam rînduite pe dulapul din dormitor, Tolea prezentîndu-mi interiorul propriu-zis, holul mare din care, de-a dreapta și de-a stînga, se putea intra în camere pe principiul liniei tărănești, și o clipă m-am oprit, începînd să fixez proteste mirosul acela de gutuie, mirosese nemişcat în tine, am spus, și Tolea a zîmbit încințat, deși nu prea înțelega cum e cu mirosul de care vorbeam, mirosese normal, mirosese a casă locuită, poate e și puțin fum de la buclărie, soba de acolo nu e mai-ta are de nu mai trage ca lumea — da, e și puțin fum, am confirmat, dar și asta îmi plăcea, regăndînd undeva departe, în memorie, mirosul de butuc ars și cite ceva din liniștea serilor la gura sobei, cînd viscolul se umăra în ușa de la intrare, Tolea trăgîndu-mă cu blîndețe de mină să-mi arate baia strălucind de curățenie, falanta albă de pe pereți, neuitînd să precizeze că mai erau

Poarta

marcel uluitu

u n tinăr viol se apropie de poartă. De poarta neagră ca abanosul, ce nu închide o incintă, care nu poate fi deschisă, în care se pot săpa galerii tot mai înalte, tot mai adînci. Pentru el este o poartă obișnuită care ascunde ceva și-i stîrnete curiozitatea.

Privește, cu ochi mari, construcția care păstrează mistere, așa cum orbitele goale, negre, păstrează enigme ce nu vor fi niciodată deslegate. Se învîrte în fala ei, caută un loc de intrare, o crăpătură pe unde să privească în interior. Din cînd în cînd crede chiar că-a găsit, deși nu deslușește nimic.

Duce mina la frunte. Și-o simte umedă din cauza efortului făcut să înțeleagă ce este în spatele inexistent al porții. Gestul arată că a înțeles misterul. Își imaginează viitorul, în bătaia razelor ce vor veni, de dincolo de poartă pe care el o crede defecată. Ar vrea să strige întregii lumi ce-a aflat, ce știe, de cînd se învîrte aici. Și doar cu puțin înainte i se pare un monstru tăcut, un stînc cu buze strînse spasmodic, pentru a nu lăsa nici măcar iluzia de stăruire! Un sfînc plin de cicatrici, galerii de adîncimi diferite, făcute de ființe omenești care s-au tot năpustit, asemenea noilor de nisip minai de vînturile pustului, să pătrundă taina.

Fericit, nu se poate smulge din fața porții inexistente. — Vrei să intri ca să afli ce ascunde? Îl întreabă un bărbat cu părul albit, distins, politicoz, ușor ironic.

Nu-i nevoie. Stiu ce este înăuntru. Și privi oarecum surprins pe distinsul personaj apărut, poate, dintr-o galerie.

Cum ai aflat? Eu stau aici de foarte multă vreme, și tot în fața ei mă aflu. Deloc nu pot înțelege ce se petrece dincolo de fațadă!

Eu am înțeles exact ce ascunde... — Fără să încerci, măcar, să pătrunzi?!

Da, spuse tinărul, fără ezitare. Pe față frumoasă, ovală, a celui mai în vîrstă, trece o undă, o ceață, care-i maschează buzele zimbatu ironic, ba scintilesc unei lumini eliberată din chingile amintirilor. Cunoștea cîntecul acestei sirene. La fel îl fermecuse și pe el, demult, cînd înțelesese tot atît de „repede și de bine” ce ascunde poarta. De atunci rămăsese aici. Corabia lui plecase. Tovarășii lui își urmaseră drumul, iar el, în fața porții, dorea să oprească timpul în loc, să forțeze destinul să-i fie sprîjn în numai spre marea lui, ci numai ales spre bucuria oamenilor. Crezuse că oamenii, acalmîndu-l vor recunoaște că el a defecată-o. Nu știuse, atunci, că nu-i chip

teatru

Personalitatea repertoriului

Teatrul Mic este condus de un scriitor, și un scriitor are întotdeauna fascinația de a descoperi într-un personaj o lume. În relația dintre două personaje — o lege morală. Prin afirmație sau prin negație. Trădăția spectacolului după piese cu două personaje este de altfel veche la acest teatru, accentuată de cînd îl conduce scriitorul. Le reamintim prin din plăcerea de a reaminti succese, altfel este oricum s-au impus în conștiința spectatorului, neliniștind-o adesea. După așteptările de vechi și de nou, „Doi pe un balansoar” (subiect copios pentru speculația textual-pretext), „Emigranții”, „Soareci de apă” și „Cerul cu stele deasupra noastră”. Au mai fost. Ne vin în minte cele importante pentru ideea pe care încercăm s-o relevăm. aceea de program. Programul unui teatru, încredințat să fie unitar, trebuie să țină seama de complexitatea termenului. Un program unitar se împlinesc într-adevăr în acest teatru, dar obligatoriu pentru un spațiu de excelență, rădăcină, cu atît mai rar cu cit trebuie să ample echilibrat termenul de complexitate. Programul unui teatru, manifestîndu-se pe scenă, este act artistic, creație colectivă el însuși. Deci pe scriitorul care conduce teatrul îl preocupă, îl obsedează înstrăinarea, ca fenomen odios care distruge lent conștiința, capacitatea morală, umanismul însuși — și pentru aceasta își realizează scriitorii de elită din lume și de acasă, care apasă pe claviatura în do major sau în surdina lui mi-minor, re-

levîndu-ne — prin contrast — că fără conștiință cerului insistă deasupra noastră legii morale din noi, fericirea — un anume tip de fericire, superioară — nu este cu puțină. De altfel, preceptul kantian bîntuie înconștient în conștiința noastră, precept pe care adesea uită, uneori în masă uitat. Ca orice lucru pe care îl uita și avînd, uneori în stîni, foarte adînci ale conștiinței, sentimentul torturant că nu aveai voie să-l uita — el devine obsesiv, chin, insomnie, exasperare. Personajul Ecaterinei Oproiu — Ea — nu-i uită, femeia își privește în față obsesia, pentru ea lucrurile sînt foarte clare, s-a instalat în nefericirea ei, bigulie, inghină, rostose patetic, strigă pe Kant și-l traduce — avînd chiar voluptatea cunoașterii de cauză — la situația ei. Ea a rămas fără artă și practic, fără țară, bîntuind lumea și agentile comerciale românești rîspîndite în această lume. Or, ea a vrut s-o joace pe Ioana d'Arc și-și era cit pe ce s-o joace și în loc de asta s-a trezit în insulele erocești, la Paris, la Londra, în State. Sigur, ea și-a iubit bărbatul, altfel n-ar fi lăsat ea pe Ioana d'Arc, tramvaiul trei unde coama ei fascinantă flutura în remoră, și după ce s-a desmetit din superbă insulelor grecești și din luminile parisiurilor, și-a dat seama că tinjește după scenă, că nu se poate adapta, că între două cocktail-uri gîndul ei este la mama bătrîna care trebuie să se mute la bloc și e sîmură, o mîncăcă dorul de țară și sentimentul nerealizării. Semănă cu Peșteratul lui Cehov, un peșcaruș în

televiziune

Sanie cu zurgălăi

Se pare că moda „retro” este la ora de față mai puternică decit oricînd, are prilejindu-ne o iarnă cum n-a mai fost demult, cel mai interesant dintre noi nici nu-și amintesc o asemenea iarnă, care, în urmă cu citeva decenii, era cit se poate de obișnuită; în schimb, părintii și bunicii noștri par să se bucură revăzîndu-o o parte din copilărie și tinerete proiectată pe nămeții de zăpadă de azi. Aceste simple observații idilice nu vor, desigur, să ignore răpădă și nici simțurile, în care minimele și maximele sînt peste tot sub zero grade și nici absența regretabilă a săniilor cu cai și cu zurgălăi din dotare l.b.-ulul. O absență pe care am resimțit-o puternic privind în „tăzaurul folcloric” un minunat sat, Valea Drăganului, pe ulițele căruia, în urma cu un an-doi, se întrecuă să alungă la clacă săniile cu cai ale flăcăilor tocmiti să joace fetele în pauzele de tors. Acest film ne-a reamintit nu numai că ninge și în afara orașelor, ci și că acolo s-au păstrat obiceiurile de iarnă pe care orășenii mai vechi sau mai noi le-au părăsit în paguba lor. Sigur, e greu să aduni o clacă cu atitea tors. Acest film ne-a reamintit nu numai că ninge și în afara orașelor, ci și că acolo s-au păstrat obiceiurile de iarnă pe care orășenii mai vechi sau mai noi le-au părăsit în paguba lor. Sigur, e greu să aduni o clacă cu atitea tors. Acest film ne-a reamintit nu numai că ninge și în afara orașelor, ci și că acolo s-au păstrat obiceiurile de iarnă pe care orășenii mai vechi sau mai noi le-au părăsit în paguba lor.

televiziune

Sanie cu zurgălăi

chiturile” preferînd „noutățile” cu orice pret. De exemplu, filmul polonez „Legea și forța” a rulat la noi în urmă cu ani, însă de atunci și pînă azi nu a pierdut nimic din valoarea sa artistică. Vechimea nu contează în cazul operelor de artă, care, de multe ori, pot fi mai noi decit noutățile de ultimă oră. Între filmul polonez și cel australian („În apărarea generalului”) nu există, ca inteligență și spirit artistic absolut nici o legătură. Și atunci cum să spun că unul e prost pentru că a mai fost și celălalt e bun pentru că n-a mai fost? Sînt destule filme, piese de teatru, chiar reportaje, recitaluri, varietăți ș.a. care ar putea fi reluate atît pentru cei care le-au mai văzut, cit și pentru ceilalți care nu le-au mai văzut. Uite, „Obliv sau în țara capetelor tîguitate”, cine nu ar mai vrea să-l revadă? Sau „Fragii salbatici”? Succesul „Telespectenței spectacolului”, este în acest sens un argument cit se poate de convingător. Important este deci nu să accepți sau să contesti ideea de reluare (doar și telespectatorii, într-un fel, se reiau, de la o vîrstă la alta) ci să împui criteriul valoric atunci cînd faci selecția. Ai citit multe de discutat, mai ales în ceea ce privește rubricile de film și de teatru. Deja vă, este altceva decit vederea unei opere de artă a cărei ani vechime nu contează la pensie.

televiziune

Sanie cu zurgălăi

Julian Neacșu
P. S. Stim că George Stancu și-a folosit „tandrețea maximă” ca să scrie versuri pentru noi toți, și nu numai pentru Cornel Euman. Și atunci, pe cînd un nou volum care să poarte titlul ultimului?

Reportajul și adevărul

Urmare din pag. 1

limbă română sînt un document grăitor despre una din cele mai importante funcții ale scriiturii, despre caracterul său de document. E greu de crezut că improvizatii croniciari au intenționat performanțe stilistice. Efortul lor a fost doar ca, în puține cuvinte, să realizeze cronica exactă a unui ceas de istorie, a unui eveniment, selectat și el după criterii subiective, sociale sau religioase. În fond, ei n-au făcut decît să reia, la scara lor, lungul drum al literaturii, de la Homer încoace. Indiferent cît de complicat a fost el, literatura nu s-a putut desprinde de una din funcțiile sale inițiale, de document onest al epocii, de disc de platină pe care sînt gravate datele cele mai importante dintr-un anume moment al istoriei. Dacă am lua romanul lui Nicolae Filimon, *Ciocoli vechi și noi*, fără a mai recurge la complicate cercetări legate de viața societății românești în prima jumătate a secolului trecut, am putea obține o reconstituire a moravurilor epocii, am beneficia de date cu valoare sociologică și am putea descinde într-o vreme pe care timpul ne-a subtilizat-o și a trecut-o în arhivele sale. A exagera sau a pretinde literaturii numai o asemenea funcție este o exagerare pe cît de neavenită, pe atît de păguboasă. Dar a găsi în ea o oglindă fidelă a ceea ce s-a petrecut în realitate, să pare un lucru deosebit de maxim și în goale de sociologia literaturii. Nu numai Balzac, după a cărei operă s-ar putea reconstitui o copie a societății franceze la scara 1:1 din veacul trecut, dar trecînd de la amintitul Nicolae Filimon, toată proza românească, cu operele lui Slavici și mai tîrziu ale lui Rebreanu, Sadoveanu poate oferi, prin simplă lectură, o colecție de adevăruri, unele nu tocmai plăcute pentru acele vremuri, despre evoluția societății românești. Și „Moromeții” este un document pentru indoliile și declinul unui monument al literaturii române, după cum am văzut din valoarea ei românească — după ce am cunoscut pe viu periferia Bucureștilor mi-a lăsat impresia unui reportaj extrem de fidel. Niciodată documentul, adevărul n-a făcut mare literatură. Dar nici o literatură n-a depășit rangul memorial, n-a sărit dincolo de sfera interesului local, fără a avea în secretele și în vizibilele ei magaziu de viață și adevăr a ceea ce cantitate de document care s-o transforme într-o luptătoare pentru demnitatea omului, într-o armă cu bătaie lungă în cistigarea războaielor întemperate pe lumină, speranță, bună credință și adevăr. Literatura, ca și istoria, fără adevăr nu face nici cît o ceapă degerată. Dacă romanul se mai poate salva prin artificii de structură, prin verosimil (care nici el nu scapă de confruntarea cu adevărul unei epoci), atunci cu alit mai puțin un gen literar de periferie cum este reportajul nu poate supraviețui fără un raport documentar. Recitînd reportajele lui Geo Bogza, ai imaginea perfectă, matematic corectă a lumii descrise. Cite date oferă Geo Bogza în textele sale despre petrolisti, despre tîbăcari, chiar despre Mizil? Reportajele lui Felix Brunea-Fox și ale tuturor celor care au cîștigat dreptul la existență pentru acest gen în literatura română nu prezintă nici tonale de piatră escavată, nici kilometri de conductă, nici metri cubi cistigati sau pierduți. Reportajul a „cistigat” cifrele, în detrimentul adevărurilor adînci, fundamentale despre existența omului contemporan. Nu crezi în funcția documentară a reportajului care furnizează numai date economice. El nu face decît să evite esențialul, transferîndu-l într-un spațiu nu numai arid, dar mai puțin semnificativ pentru însăși realitatea economică. Există două tendințe, două moduri de a ocii adevărul, de a spune mult (pagini sau zeci de pagini) fără a comunica nimic, lăsînd loc realității în orice sens. Primul are la bază o hiperprecizie, un exces de date, de amănunțate tehnice, lăsînd omul undeva în umbră ca un palid și nesemnificativ apendice al tonelor, kilometrilor, hectarelor, spunînd totul în cifre și nimic despre temperatura conștientă, despre altitudinile și căderile ei. În al doilea reportaj omul nu are sine, nu suferă drame, e unul adăugat sau scăzut la o cifră mai mare și asemenea texte n-au nici o șansă de supraviețuire, excluzînd o posibilă antologie de literatură despre tone, metri, kilometri, etc. O a doua tendință este de a spune puțin, de a comunica puțin, de a realiza puțin în orice sens. Primul are la bază o hiperprecizie, un exces de date, de amănunțate tehnice, lăsînd omul undeva în umbră ca un palid și nesemnificativ apendice al tonelor, kilometrilor, hectarelor, spunînd totul în cifre și nimic despre temperatura conștientă, despre altitudinile și căderile ei. În al doilea reportaj omul nu are sine, nu suferă drame, e unul adăugat sau scăzut la o cifră mai mare și asemenea texte n-au nici o șansă de supraviețuire, excluzînd o posibilă antologie de literatură despre tone, metri, kilometri, etc. O a doua tendință este de a spune puțin, de a comunica puțin, de a realiza puțin în orice sens.

Literatura fără de adevăr, fără caracterul ei de document poate să mai aibă o șansă, dar o pierde deliberat pe aceea de a participa la frământările unui popor, de a fi un soldat care împinge literatura în istorie. Fără adevăr, „să se știe” ea își poate împunya cititorii. Reportajul fără adevăr e ca o schiță sau o năvălă fără subiect. Fără funcția sa de document onest, corect, exact, fără problemele pe care le pune lumii, el tinde să devină ceapă degerată a literaturii cu care nimeni nu poate pregăti un priz artistic pe măsura vieții care la proporțiile unei lupte chiar dincolo de ultima literă a textului tipărit.

În paginile 4-5 lucrări de Sorin Ilfoveanu din expoziția deschisă la Muzeul de artă al R.S.R.

corneliu ostahie

închipuirile noastre de ieri

atit de devreme mă chemi la fereaștră incit inutul e să aflu ce vezi

un val care-nțucă-n noi sentimente blajine
priveliști proiectate pe ziduri
ca miul pe scutul volatit al amiezii
închipuirile noastre de ieri
depuse sub folii perfect transparente
în mii de vitrine doadătă tot restul
unui declin previzibil arătîndu-se milei comune
emoții stăpînite la timp
și umiliția perseverenț printru elb
nimeni n-are putea să mă doară acum
cînd nu mă sfidez îndeajuns cînd plîng
împertîndu-mi cuvintele cele mai dragi
(cu care mai mult mă descriu decit
mă contemplant) acum cînd amintirile
trez decimate
prin învelșul lor umed de calcu fixîndu-mă
rece și nepămintean

„desigur doar eu spuneam altădată
mă-ncred în ispită unei plutiri viitoare
ea crește pe-ascuns e o ruină în viscol
mai mult nevăzută-i decit la vedere
dar tuși se-aude de foarte departe
lăsînd să coboare sub norii galactici
printru orbitele lor infioate
un ghem de tentacule mă lingă imaginea
mea înspăimîntată zadarnic
din nou aruncată
pe fundul aceleai gropi fără lei”
desigur spuneam toate astea cîndva
se pare că-mi curd de atunci se pare
c-aveam un curaj de nebun
priveam drept în față suplicul memoriei tale
și liniștea ei dubioasă
cu care semănam foarte mult

nimic altceva

numai la fel ca atunci cînd aștepți fără rost
să te atingă măr
o certitudine cît de mărunț în timp
ce străbăt frumusețea
zădărnica în forma ei pură
întreaga-nțimptare tunelul
efectelor dezmaștonite de cauza lor cea
mai dreptă numai la fel ca atunci
cînd nu întrezezi decit prae tîrziu o limită
fermă spre care s-alergi
numai așa te apropii de mine

alteori
o vagă strategie-a-ndoieții și se citește
în ochi și buna credință
tînjește-nelung la picioarele tale un zbucium
infim ca o umbră scobită
în jetul purpurii al primei eclipse
perseverează deasupra :
nimic altceva

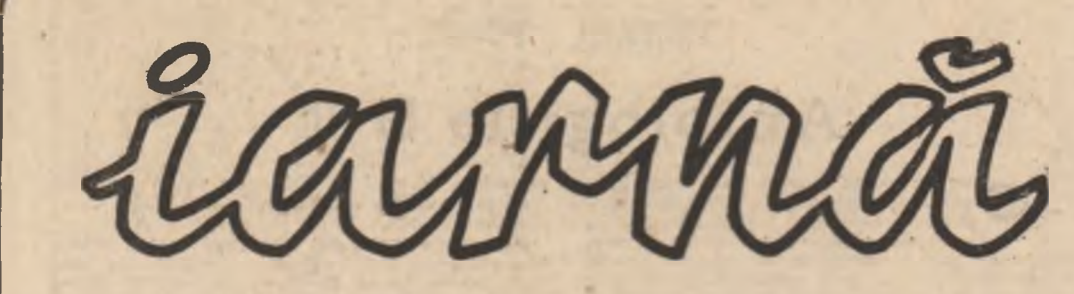
nu-și poate lumina mai de aproape sfîrșitul

acum mai ales

neindoielnic mai multă voință nu ar avea
ce să-mi strice acum mai ales
cînd imi contemplant cu miță amprente fine
lăsate de-a valma pe tot ce e-n jur
cînd văd prima oară cum liniștea zornăie-n
puful mochetei cum mi de scinteie se agită
de cili frageți ai perdelei și trec
prin fereaștră atrase
de magnetismul strident al neoneilor
suspendate în abur acum mai ales
ar trebui să mă las năpădit de o dragoste
fără scăpări
pentru tototul cu husă de pluș pentru mașina
de scris pentru micul lărouse
numai cum ai avea un prilej fericit
(cu-adevărat fericit) să-nțeleg
recunoștința de la un capăt la altul
sinceritatea în ceea ce nu mai ascunde
acum doar cum și numai aici aș putea
hotărî cît de frumoasă e viața
ce mult datorez izolării prudenței de-a sta

un vechi armistițiu

am încercat să-mi adun cîteva rămasă
dintr-un vechi armistițiu
cu pacea senilă din suflet cu vorbele sale
frumose întinse mereu la vedere
pe fibra atentă lustruită a mulțimurii crescînde
și simțeam cum deja mi-au scăpat
evenimentele-cheie cu mii de soluții obscure
parcă anume gîndite
de-o minte pe care oricum n-o puteam
înțelege veneau lingă mine cît singuri
șmerși și eretici ingenucheași și trufași
de-abia reuseam să le spun
că m-am temut să învîț de alții cît tot
ce contemplant în sine dispare
prin ochii lor candidi duioși sau feroci
că bucuras mă lipsesc de oferta salvării
cînd în sfîrșit ar trebui să mă orte acum
mai cu seamă acum
cînd strig sub o boltă de sevă fierbinte
și-mi pare că singele meu imi răspunde

ce se întimplă, parcă am cîștigat o familie, sînt fericit cum nu-mi amintesc să fi fost vreo dată, Tolea apărîndu-se sfios, lasă, bătrîne, că nici la noi nu curge mîere, să vezi cînd se infurie Eleonora, dar ce să-i facem? mergem înainte, sîmînd ea orice fărîm, că prea multă laudă nu miroase a bine, te deoaache, te strîcă cu destulul sau ceva pe aproape.

Dimineața țeseam într-o plimbare de citeva ceasuri pe dealul Murgului, de unde orasul apărea în toată splendoarea și suceala lui arhitectonică — un oraș care nu știa încă prea bine ce voia de la viață, așa arăta, cu blocuri-țurn singurătate, ivîndu-se printre clădirile nou construite (P+4), urmîrînd cursul rîului din apropiere și abandonîndu-l în scurt timp fără nici o explicație anume. Locul de plimbare era însă minunat și pădurea veche de salcîmi din apropiere, un lac imens pe jumătate colmat, un loc ideal pentru un motel, era de părere Tolea — cite locuri minunate sînt prin zonă, și un izvor tîmăduitor de boli hepatice, și un tumul dacic, și vestigiile unei cetăți pe care nu se încumetase nimeni să le cerceteze cum se cuvine, în afara unui profesor cam dilui, în rest acea, nu sîmîndu-se bine împreună și nu aveam nevoie de constatări și considerații. De cite ori încerca să vorbească de școală, de noua amantă a directorului, de incapacitatea profesională a noului coleg Buculovskii, îl interrompeam categoric, orice discuție despre servicii — reprezenta — un abuz din partea lui, era ca și cum mi-ar fi dat cu o mină și mi-ar fi luat cu două, mai bine ai cînta ceva, și atunci Tolea lua chitara de pe șifonier și își plimba degetele în cîteva acururi de încălzire, mă întreba ce vreau să ascult, orice îl spuneam, și el începea să cînte, dîmunește cînta, parcă într-o transă, după ce termina nu mai era în stare să scoată nici un cuvînt, lăsa chitara pe scaun și pleca ocolit, bolnav, îmbrățit cu cîțiva ani și speriat ca și cum s-ar fi trezit deodată singur, la marginea unei păduri necunoscută. Este cu adevărat formidabil, ziceam, dar Tolea refuza umil și neîncredător laudele, sînt un urechist și cînta, nici nu cunosc notele, cînt pentru că așa simt, dar sînt departe de adevărate muzică, aproape că-mi vira în ochi degetele lui boante și muncite, spunînd, crezi tu că acestea sînt degete de chitarist adevărat? Mai degrabă mi-ar fi vorbit despre instalația de biogaz decit despre muzică și atunci am înțeles că arta apartine într-adevăr celor puternici, celor care știu și vor să domine lumea, delimitîndu-se în permanență de alții, o criză continuă de personalitate, pe care ții-o amil scriind sau cîntînd, o constatare tuburoasă și ne-nșititoare, ce mă obliga să mă gîndesc la cum sînt eu și cît sînt eu din ceea ce sînt și aș putea să fiu. Am profitat toșii de împrejurare și l-am întrebant ce părere avea despre profesorul Bosoi, și Tolea a dat din cap, nehotărît, un mare arfă zis, din păcate ratat. Alțceva a refuzat să spună. Sînta dus în piept, suferînd intens, de parcă i-s-ar fi deschis o rană adîncă și demulț uitată.

Nu știu cum și prin ce împrejurare m-a găsit Mara. O mașină claxona de zor în fața porții și cînd m-am întors. Mara imi făcea semn să vin pînă la țară, salutîndu-l amical pe Tolea, bunul gospodar de dimineața și cîntănoaste, și Tolea i-a zis să intre, bucuros de oaspeti, strigînd Eleonorei să pregătească ceva de-a-ale gurii, numai că Mara era grăbită, hai s-o lășăm pe altă dată, nu te supăra, Tolea insistînd, doar n-o să pleci ca dîintr-o casă pustie... „Eleonora, adă cafelele alea odată! Și

color”. Din această poartă vei scoate sfîrșimări, dar vei rămîne tot în fața ei. Aici vei aduna bucăți de întineric în potire strălucitoare și umiliția în sufletu-ți de porț.

Îi invită să-și urmeze în galeria săpată pînă atunci. Înăuntrul ei înțrează emoțional, în întinericul cel mai desăvîrșit, unde nici o rază nu ajunge.

Mentorul îi dă citeva unelte cu care el îndată începe să lovească, cu bucurie, peretele de întineric. Desprinde din el citeva bucățele care-l pătrund în galeria săpată și cîntănoaste, și Tolea i-a zis să intre, bucuros de oaspeti, strigînd Eleonorei să pregătească ceva de-a-ale gurii, numai că Mara era grăbită, hai s-o lășăm pe altă dată, nu te supăra, Tolea insistînd, doar n-o să pleci ca dîintr-o casă pustie... „Eleonora, adă cafelele alea odată! Și

plastică

Meditații pe-o ramă de tablou

● Sorin Ilfoveanu este unul dintre pictorii noștri contemporani a cărui operă se naște dîintr-un acut prezentiment al eternității. Criteriu nu atit temporal, cît estetic al evoluției sale artistice de pînă acum. Realitatea plastică plămădită de pictor poartă în sine marea unor artiști concentrată în rigori formale și a unui cromatism de o curcioritate francheș și simplitate.

● Ilfoveanu este, dacă nu ne înșalam, cel mai tînar artist contemporan gîzduit de simezele celei mai prestigioase instituții muzeale a țării — muzeoteca națională.

● Lectia perfectă a tipului de meditație plastică practică de pictor o găsim, credem, cele citeva portrete aduse în expoziție și, pe un alt plan, desăvîrșite grafice în marginea unor lucrări fundamentale: Iorga, Procopiu, Akutagava, Marceș. Este un autor în care spiritul înșetat de simplitate și rigoare al artistului capătă simpatie deplină și se exprimă în simpatie, în ciuda afectării suave de ce-i bîntuie secvențele creionului pe canvasă unor prețioase istorii de creație a marii lecții clasice a lui Andreescu. Astăzi, pictorul ne surprinde, însă, cu însușirea exuberanței cromatice în tente fulgurante ce

muzică

Concert omagial

Cîteva observatii pe marginea repertoriului se impun de la sine, nu de laudă pentru calitatea ocoșoșă a interpretării, pentru nivelul artistic înalt la care s-au prezentat solisții și formațiile pe scena acestui prestigios lăcas românesc de cultură — Ateneul Român. Incontestabilă este tradiția tradiției coral și vocal-instrumental de nobilă substanță patriotică. Trăirile posibile la cîntec însemnînd o parte esențială a conștiinței noastre naționale sînt la îndemînă — nu mai e nevoie să subliniam aici importanța dată prin restituire, interpretare, ridicarea oficială în rang de simfonie boluri ale ființei noastre naționale, independente și suverane. Peste ani, tradiția s-a continuat, iată, fructuos și viguros, direcția începută în vremurile de avînt revoluționar, care au văzut născîndu-se ființa de stat a simfoniei moderne, fiind dusa mai departe de mesteri ai condeiului și hîrtiei cu portative, mulți dintre ei ridicăți și scoliți în anii construcției socialiste. Invățătura, talentul și crezul ardent, luate împreună, au „rodit” din la liveală, iată, nestemate de cîntec patriotic, de o noblete melodică autentică, cu profunde, convîngătoare, ardente, înflăcărâte valențe mobilizatoare. Este asadar meritul organizatorilor acela că, adunînd piese diferite, avînd însă toate un numitor comun, a oferit publicului o neuitată seară patriotică românească.

Cîteva observatii pe marginea repertoriului se impun de la sine, nu de laudă pentru calitatea ocoșoșă a interpretării, pentru nivelul artistic înalt la care s-au prezentat solisții și formațiile pe scena acestui prestigios lăcas românesc de cultură — Ateneul Român. Incontestabilă este tradiția tradiției coral și vocal-instrumental de nobilă substanță patriotică. Trăirile posibile la cîntec însemnînd o parte esențială a conștiinței noastre naționale sînt la îndemînă — nu mai e nevoie să subliniam aici importanța dată prin restituire, interpretare, ridicarea oficială în rang de simfonie boluri ale ființei noastre naționale, independente și suverane. Peste ani, tradiția s-a continuat, iată, fructuos și viguros, direcția începută în vremurile de avînt revoluționar, care au văzut născîndu-se ființa de stat a simfoniei moderne, fiind dusa mai departe de mesteri ai condeiului și hîrtiei cu portative, mulți dintre ei ridicăți și scoliți în anii construcției socialiste. Invățătura, talentul și crezul ardent, luate împreună, au „rodit” din la liveală, iată, nestemate de cîntec patriotic, de o noblete melodică autentică, cu profunde, convîngătoare, ardente, înflăcărâte valențe mobilizatoare. Este asadar meritul organizatorilor acela că, adunînd piese diferite, avînd însă toate un numitor comun, a oferit publicului o neuitată seară patriotică românească.

muzică

Concert omagial

Cu puțină vreme în urmă, Sala mare a Ateneului Român a fost gazdă generoasă pentru un memorabil concert dedicat evenimentelor cu semnificație politică ale lunii ianuarie. Sub titlul GLORIE BRAVULUI CONDUCĂTOR, sub egida Comitetului de Cultură și Educație Socialistă al Municipiului, Ununii Compozitorilor și Muzicologilor și Inspectoratului General al Muzicilor Militare, seara festivă de la Ateneu a grupat un reprezentativ buchet de creații românești, toate fiind scrise de înaltă temperatură a patriotizmului, a dragostei pentru istoria și realizările poporului nostru.

Corul Ansamblului Artistic „Doina” al Armatei, îndrumat de George Popescu, Corul Scoli Militare de Muzică, condus de Ion Golcea și Muzica reprezentativă a Armatei, condusă de Emilian Ursu — de fapt, sub bagheta colonelului Emilian Ursu a evoluat întreg acest ansamblu vocal-simfonic în concert — au interpretat lucrări cu rezonanță profundă în conștiință. Transcriem titlurile pieselor ascultate la Ateneu pentru că, din simpla alăturare de titluri și compozitori, anumite direcții tematic-stilistice ies în evidență cu claritate. Am ascultat, așa-

muzică

Concert omagial

Cu puțină vreme în urmă, Sala mare a Ateneului Român a fost gazdă generoasă pentru un memorabil concert dedicat evenimentelor cu semnificație politică ale lunii ianuarie. Sub titlul GLORIE BRAVULUI CONDUCĂTOR, sub egida Comitetului de Cultură și Educație Socialistă al Municipiului, Ununii Compozitorilor și Muzicologilor și Inspectoratului General al Muzicilor Militare, seara festivă de la Ateneu a grupat un reprezentativ buchet de creații românești, toate fiind scrise de înaltă temperatură a patriotizmului, a dragostei pentru istoria și realizările poporului nostru.

Corul Ansamblului Artistic „Doina” al Armatei, îndrumat de George Popescu, Corul Scoli Militare de Muzică, condus de Ion Golcea și Muzica reprezentativă a Armatei, condusă de Emilian Ursu — de fapt, sub bagheta colonelului Emilian Ursu a evoluat întreg acest ansamblu vocal-simfonic în concert — au interpretat lucrări cu rezonanță profundă în conștiință. Transcriem titlurile pieselor ascultate la Ateneu pentru că, din simpla alăturare de titluri și compozitori, anumite direcții tematic-stilistice ies în evidență cu claritate. Am ascultat, așa-

muzică

Concert omagial

Cu puțină vreme în urmă, Sala mare a Ateneului Român a fost gazdă generoasă pentru un memorabil concert dedicat evenimentelor cu semnificație politică ale lunii ianuarie. Sub titlul GLORIE BRAVULUI CONDUCĂTOR, sub egida Comitetului de Cultură și Educație Socialistă al Municipiului, Ununii Compozitorilor și Muzicologilor și Inspectoratului General al Muzicilor Militare, seara festivă de la Ateneu a grupat un reprezentativ buchet de creații românești, toate fiind scrise de înaltă temperatură a patriotizmului, a dragostei pentru istoria și realizările poporului nostru.

Corul Ansamblului Artistic „Doina” al Armatei, îndrumat de George Popescu, Corul Scoli Militare de Muzică, condus de Ion Golcea și Muzica reprezentativă a Armatei, condusă de Emilian Ursu — de fapt, sub bagheta colonelului Emilian Ursu a evoluat întreg acest ansamblu vocal-simfonic în concert — au interpretat lucrări cu rezonanță profundă în conștiință. Transcriem titlurile pieselor ascultate la Ateneu pentru că, din simpla alăturare de titluri și compozitori, anumite direcții tematic-stilistice ies în evidență cu claritate. Am ascultat, așa-

FANTASTICUL, DIMENSIUNE
A „PROZEI SCURTE” ROMĂNEȘTI
ION
CREANGĂ

VI. „Povestea lui Harap-Alb, sinteză
a basmului românesc”

Asupra faptului că Spînuț, în calitate de om însemnat, este „programat” din capul locului să se constituie în mijloc narativ, explicat de punerea în valoare a paradigmei mitico-existențiale încalcate în destinul lui Harap-Alb, firește că nu înțelegem o discuție. Din acest unghi, spre deosebire de Caragiale, care „nuvelizând” cu o neascunsa voluptate comico-pitorească (balcanismul) de-canonizează de-a-ncet schema basmică originară, inclusiv la nivelul substratului ideatic, Creangă manifestă mult mai multă circumspecție. Statutul simbolic al personajului beneficiază de o acoperire epică esențială lineară. În comparație, să zicem, cu Negoțul din Kir Ianulea sau cu hărgă Marghioala din La hanul lui Minjoală, Spînuț are o identitate a-biografică. Începînd de la simplu fapt că numele îl provine din substanțialele unel adjectiv-porecile, constatăm că demonicul personaj este însăși săscape nimic din datele ce-i alcătuiesc evoluția biografică reală. La prima vedere, explicația pare că se impune de sine, dată fiind structura prozastică eminentemente sublimată a speciei narative: cărcia eroul îi aparține. În realitatea ei intimă, însă, Spînuț este un mult mai complex. Oricît ar părea de paradoxal, dincolo de aceste date ale problemei, Spînuț, omenește vorbind, nu poate avea o atare biografie. Asemenea lui Mefisto, pur și simplu, el nu este om nici în cea mai mică proporție. De aceea, avem serios motive să presupunem că înfățișarea om însemnat, adică de spînuț, sub care el se arată lui Harap-Alb și în continuarea celorlalți eroi ai basmului, este una de împrumut, faptul înscrind-se în bine cunoscuta „tehnică” a deghizării spiritului luciferic în ființa umană. De Spînuț este realitatea înzestrat cu această însușire ne putem încredința judecînd după împrejurarea că atît la a doua, cît și la a treia ieșire în calea lui Harap-Alb, el își schimbă nu numai înfățișarea, ci și timbrul vocii, îmbrăcîntea și chiar calul: „Mergem în înainte prin codru cît mergem, și la o rămpoțare numai iaca ce Spînuț iar îl ieșă înainte, prefăcîndu-se în alte straie, și zice cu glas subțirăc și necunoscut (...)”, „Și tot horhăind el cînd pe o cărare, cînd pe un drum părăsit, numai iaca ce iar îl ieșă Spînuț înainte, îmbrăcînt alțfel și călare pe un cal frumos și prefăcîndu-și glasul, începe a căna pe tîl calului, zicînd (...)”.

Si totuși, în pofida statutului de ființa supranaturală, personajul nu recurge la unica soluție care ar fi putut induce rapid în eroare pe Harap-Alb: schimbarea înfățișării de om spin. De data aceasta, explicația vizează nu numai evitarea facilului prin „no-act”, ci și elementul miraculos; ceea ce ar fi constituit o barieră de netrecut în calea efortului de „nuvelizare”, din unghi realist-fantastic, bizuită pe exploatarea elementului straniu, a basmului. Totodată, intră în discuție un factor de natură complet extraliterară. Personajul, care nu mai bine zis, nu are dreptul să recurgă la soluția respectivă — schimbarea înfățișării de om spin — datorită toamă identității lui diavolești. Potrivit logicii ezoterice în virtutea căreia are loc deghizarea în ființa umană, el nu-și poate păstra înfățișarea diabolică, întrucît trăind cu strălucite însemnări aparținente la specia „diavolului”, el se poate deplăzbi la crede că de s-ar despoșă de înfățișarea de om spin, el ar risca în mod sigur (literatură fantastică în general oferă exemple și în această direcție) pe deplin „cațalita”, de a nu fi ceea ce este în fond, diavol, mai corect spus, poate, de a nu-și mai putea exercita însușirile supranaturale de care dispune grație „identității” lui adevărate. Conceptualizînd intruciva interpretarea, nu este totuși cazul să ne îndepărțăm prea mult de spiritualitatea intrinsecă existențială a textului. De altfel, practic, nici nu e cu putință o astfel de deviație, căci genialitatea narativă a povestitorului stă în infailibila ingenuitate sub semnul căreia filonul gândirii magice și concepțiile etice se dizolvă în epica așezii suficientă a basmului, dar nu, mai puțin adevărat, ca depășirea percepției infantilizant didactice a textului, cum s-a întimplat și în alte locuri pe parcursul interpretării noastre critice, reclama imperios asemenea „identității” lui adevărate. Conceptualizînd intruciva interpretarea, nu este totuși cazul să ne îndepărțăm prea mult de spiritualitatea intrinsecă existențială a textului. De altfel, practic, nici nu e cu putință o astfel de deviație, căci genialitatea narativă a povestitorului stă în infailibila ingenuitate sub semnul căreia filonul gândirii magice și concepțiile etice se dizolvă în epica așezii suficientă a basmului, dar nu, mai puțin adevărat, ca depășirea percepției infantilizant didactice a textului, cum s-a întimplat și în alte locuri pe parcursul interpretării noastre critice, reclama imperios asemenea „identității” lui adevărate.

Am mai spus-o și cu alte prilejuri și nu obosesc să o repet, că din punct de vedere cantitativ și calitativ realizările ultimilor douăzeci de ani nu au nici pe departe termen de comparație cu ceea ce s-a făcut mai înainte. Afirmația este apăsătoare, dar ea se poate sprijini pe cifre care nu lasă loc nici unui dubiu. Într-o bună zi, bibliotecile noastre ne vor imbia privirilor rafturi întregi cu serii de OPERE din marii bărbați ai spiritualității noastre. Tabloul este de pe acum destul de evident. Iar cînd lucrarea va fi încheiată și în cazul lui Nicolae Iorga, vom avea un întreg și larg părăte de tomuri suprapuse care ne va trezi aceeași minerie pe care o au, bunăoară, francezii cînd contemplă opusurile unuia ca Voltaire.

O zidire în planul cuștelui este așidoma uneia în arealul naturii și a pune în relație de pildă, magistrala construcție a canalului Dunăre-Marea Neagră cu edificarea ediției Eminescu e un fapt de la sine relevant. Cele două cititorii se presupun a se cealaltă sau, cum spunea poetul, își corespund una altelea pe simetria și colorie unui larg poem.

Trăim, fără de îndoială, o epocă benefică și pentru realizarea edițiilor din clasicii noștri. Scindura rafturilor se indoiește sub greutatea tomurilor. Va trebui să despăcim noi fași pentru consolidarea bibliotecilor și lucrul acesta ne bucură pentru că, vorba altui poet, nimic nu poate sta mai presus decît o frumusețe.

Iată, de curînd, a apărut cel de al 13-lea volum din seria de OPERE ale lui Ioan Slavici. Ediția cuprinde și în maiestros precum Mureșul cînd se apropie de plaiurile vestice ale băștinii scriitorului.

Despre câteva din volumele anterioare am avut privilegiul de a referi cite ceva și editorii nu s-au lepădat de cele spuse de vreme ce ne-au dăruit și acest volum cu o măgălițoare dedicativă.

Tomul acesta cuprinde citeva studii mai largi, trase și în broșuri la vremea respectivă care, cu o singură excepție, au de subiect problemele românilor din Ardeal și din celelalte teritorii locuite de dinși în marginea fostului imperiu habsburgic. Sînt texte de o deosebită importanță privind situația românilor din fostul imperiu și care, sîntem siguri, nu vor lăsa indiferenți nici pe istorici. Dar să reproducem sumarul acestui volum: Arhiepiscopul și mitropolitul Andrei baron de Șaguna (publicat în Convorbiri Literare, 1890, și tras în broșură în același an la Sibiu); Români din Regatul Ungar și politica maghiară (1892); Ardealul — studiu istoric (1893); Tribuna și Tribuniștii (1896); Români din Ardeal; Români de peste Carpați (1911); (excepția); Raportul d-lor I. Slavici și G. Măndrea (arhitect) despre mozarile de dincoace de Milcov (1881); Die Rumänen in Ungarn, Siebenbürgen und der Bukovina (1881).

Textele acestea sînt alese și stabilite de C. Mohanu, îngrijirea și traducerea textului german de către Gherasim Pîntea, iar Notele

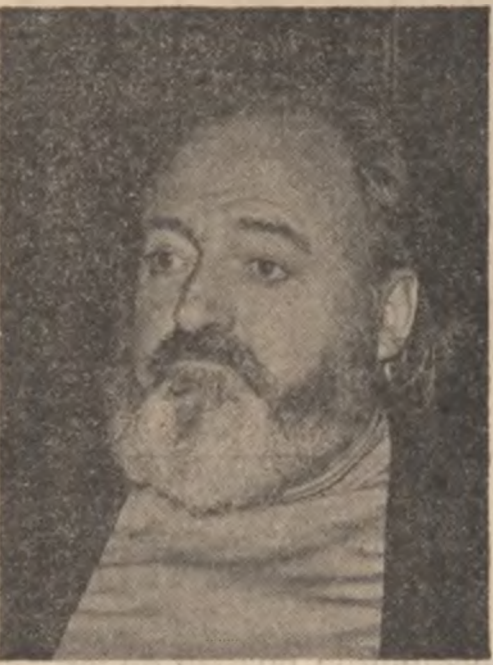
Nicolae Ciobanu

O istorie în imagini
a literaturii române
contemporane

VAZUTA DE ION CUCU

Prozatorul care mai are încă multe de spus: Eugen Barbu

Un poet care crede în actualitatea epei: Tudor George

Colocviu între poezie și dramaturgie: Petre Stoica și Paul Everac

CRONICA EDIȚIILOR

Slavici: studii despre Ardeal

Un sentiment de bucurie stăpînește pe cititorul de ediții atunci cînd constată bunul mers al editării cărții, scriitor important al literaturii noastre. Satisfacția este cu atît mai deplină cu cît a răsădit și el, din cînd în cînd, cite o vorbă bună la adresa celor care trudesc ani de zile pentru a ne pune în lumină operele celor care ne-au premers. Cultura actuală primește, atunci cînd apare un nou volum datorat înaintașilor, o respirație mai largă, ca și cum climatul la zi s-ar înviora de o boare de ozon. Ritmicitatea apariției volumelor în cadrul unei serii de opere este o chestiune la care se face dintr-o dată o chestie, și nu peste mulți ani, pe marii noștri clasici tipăriți în serii complete. Numai orbul sau cel ce își pune singur ochelari de cal (din oportunism) nu vede cît de mult s-a realizat în ultimele două decenii în acest domeniu al punerii în lumină a valoroșii și bogatei noastre moșteniri culturale.

Am mai spus-o și cu alte prilejuri și nu obosesc să o repet, că din punct de vedere cantitativ și calitativ realizările ultimilor douăzeci de ani nu au nici pe departe termen de comparație cu ceea ce s-a făcut mai înainte. Afirmația este apăsătoare, dar ea se poate sprijini pe cifre care nu lasă loc nici unui dubiu. Într-o bună zi, bibliotecile noastre ne vor imbia privirilor rafturi întregi cu serii de OPERE din marii bărbați ai spiritualității noastre. Tabloul este de pe acum destul de evident. Iar cînd lucrarea va fi încheiată și în cazul lui Nicolae Iorga, vom avea un întreg și larg părăte de tomuri suprapuse care ne va trezi aceeași minerie pe care o au, bunăoară, francezii cînd contemplă opusurile unuia ca Voltaire.

O zidire în planul cuștelui este așidoma uneia în arealul naturii și a pune în relație de pildă, magistrala construcție a canalului Dunăre-Marea Neagră cu edificarea ediției Eminescu e un fapt de la sine relevant. Cele două cititorii se presupun a se cealaltă sau, cum spunea poetul, își corespund una altelea pe simetria și colorie unui larg poem.

Trăim, fără de îndoială, o epocă benefică și pentru realizarea edițiilor din clasicii noștri. Scindura rafturilor se indoiește sub greutatea tomurilor. Va trebui să despăcim noi fași pentru consolidarea bibliotecilor și lucrul acesta ne bucură pentru că, vorba altui poet, nimic nu poate sta mai presus decît o frumusețe.

Iată, de curînd, a apărut cel de al 13-lea volum din seria de OPERE ale lui Ioan Slavici. Ediția cuprinde și în maiestros precum Mureșul cînd se apropie de plaiurile vestice ale băștinii scriitorului.

Despre câteva din volumele anterioare am avut privilegiul de a referi cite ceva și editorii nu s-au lepădat de cele spuse de vreme ce ne-au dăruit și acest volum cu o măgălițoare dedicativă.

Tomul acesta cuprinde citeva studii mai largi, trase și în broșuri la vremea respectivă care, cu o singură excepție, au de subiect problemele românilor din Ardeal și din celelalte teritorii locuite de dinși în marginea fostului imperiu habsburgic. Sînt texte de o deosebită importanță privind situația românilor din fostul imperiu și care, sîntem siguri, nu vor lăsa indiferenți nici pe istorici. Dar să reproducem sumarul acestui volum: Arhiepiscopul și mitropolitul Andrei baron de Șaguna (publicat în Convorbiri Literare, 1890, și tras în broșură în același an la Sibiu); Români din Regatul Ungar și politica maghiară (1892); Ardealul — studiu istoric (1893); Tribuna și Tribuniștii (1896); Români din Ardeal; Români de peste Carpați (1911); (excepția); Raportul d-lor I. Slavici și G. Măndrea (arhitect) despre mozarile de dincoace de Milcov (1881); Die Rumänen in Ungarn, Siebenbürgen und der Bukovina (1881).

Textele acestea sînt alese și stabilite de C. Mohanu, îngrijirea și traducerea textului german de către Gherasim Pîntea, iar Notele

Gheorghe Suci

PROBABIL / POSIBIL

Antologiile S F

Cum de există o „afinitate” între literatura de antică și procedul editorial al antologiilor? Prima explicație ar deriva dintr-o caracteristică a genului: cel mai convingător SF este de regulă cel din povestiri (în mod conștient specificul literaturii SF, povestirea dă atenție situației și mai puțin personajelor; deasemenea, urmărește în mod deosebit crearea unei atmosfere nutrită din spectaculozitatea evenimentelor; favorabilă este și posibilitatea povestirii de a permite o relativizare a factorului timp, puțină ei de a se plasa într-o dimensiune mitică).

Cît privește „mecanismul” de formare a unei antologii, mi se pare potrivit să amintesc o afirmație a lui Croce în legătură cu un autor de versuri „prea elaborate”, numit Niccolò Tommaseo: „...foarte rar, adică numai în cîteva poezii scurte, reusește să stăpînească motivul fundamental cu altă energie încălă pozitivă dezvoltă din el amănuntele, sau să le poată raporta la el; cel mai adesea luca amănuntele în afara acestui centru, de unde și aspectul de fragmente admirabile pe care îl au cele mai bune pagini de proză și cele mai bune versuri ale lui” (Poezia, traducere și prefață de Șerban Stati, Editura Univers, București, 1972, p. 248).

Antologia, putem conchide, nu ar fi altceva decît o reunire a unor „fragmente admirabile” și implicit a unor autori fără operă, nu destul de semnificativi pentru a se exprima în cărți de sine stătătoare. Este deci incontestabil că un gen care persistă în a se ilustra prin antologii își recunoaște, în mod implicit, statutul de marginalitate (noțiunea „autor de antologie” nu este folosită, dar este gândită, spre a îl numi pe cel fără o operă convingătoare, capabil însă să facă față în chip onorabil prin cîteva reușite într-un grup). Iată una dintre multele contradicții ale SF-ului: pe de o parte, promotorii lui îl susțin legitimitatea estetică, pe de alta, aceiași se străduiesc să alctuiască pe cit posibil mai multe antologii, argumentînd astfel în mod implicit că textele respectivelor autori suferă de o oarecare debilitate literară.

Dar dincolo de „politica antologiilor”, a cărei îndreptărire poate fi, după cum s-a văzut, discutată, există unele aspecte obiective, tinînd de specificul genului. Astfel, nu sînt puțini autorii care, pur și simplu, nu au fost în stare să scrie decît un număr mic de texte valabile. Apariția lor în antologii este de neoclit. Apoi, trebuie menționată împrejurarea că însăși întemeierea genului pe „poante” manieriste, în fond impersonale, admite, ba chiar încurajează, alăturarea textelor unor autori diferiți.

Dar să lășăm deoparte teoretizările despre insuficiențele de principiu ale antologiilor și să ne grăbim a spune că generoșele acumulări de texte SF ale unor autori diferiți sînt infinit superioare față de absența oricărei activități

editoriale. Si apoi, admitîndu-le valoarea practică, să încercăm o mică analiză a felului cum apar ele la noi.

Istoria antologiei SF românești începe printr-o etapă în care respectivele volume au fost alcătuite de literați și editori cu formație filologică. Analizîndu-le, observăm că a fost folosit mai ales un criteriu care ar putea fi numit „al reprezentativității” (acest criteriu poate fi exprimat prin formularea: „cîntare nu poate să lipsească”), fiind preferați autori afirmați și, tocmai din acest motiv, aflîndu-se în cel mai bun caz în generația de mijloc. A mai fost folosit, în afară de acest criteriu, și cel al virtuții literare, cel de formație neomunistă face exact invers! Criteriul lui este sintetizabil prin vorbele: „acesta este SF, celălalt nu este SF”. Și parcă pentru a realiza o opoziție perfectă, antologatorul venit dinspre știință îl sprijină în mod vădit pe tinerii autori, cei mai mulți dintre ei afirmați doar în cercuri ceniariere, îndemîndu-i, în stil heladesc, să scrie cît mai mult, să fie atenți mai ales la apartenența textelor lor la genul SF!

Personal, am pătîit în vremea din urmă o „snoavă” uimitoare, de natură să ofere un exemplu grăitor în discuția despre competența unor antologiști SF deosebiți de meserie, adică unor critici literari. Iar dacă astfel nu se poate, unor „tandemuri” în care să se afle și un specialist în literatură.

Morală nu poate fi decît una singură. Editurile nu mai trebuie să încredințeze alcătuirii unor antologii SF deosebiți de meserie, adică unor critici literari. Iar dacă astfel nu se poate, unor „tandemuri” în care să se afle și un specialist în literatură.

Voicu Bugariu

Actualitatea tradiției

Urmare din pag. 1

mai întemeiază efectele pe lumina zidării, ci pe umbra și reflexele create de neobișnuitul material al sticlei. Prin aceasta el anticîpă, cu mult înainte, peretele vitrat al arhitecturii funcționaliste moderne.

Ne-am gândit un moment: nu cumva teza este cam îndrăzneț? Am căutat, în consecință, să verific această idee, știînd că, încă din gotic — în special din cel englez — există o asemenea anticîpă. Intr-adevăr, cite un întreg perete vitrat prezintă atît corul catedralei din Windsor cît și al celui din York. Detaliul se repetă și la alte edificii gotice. Asemenea edificii n-au, însă, nimic comun cu simplitatea geometrică a peretilor vitrați din arhitectura modernă, dar sînt cîntăzînd deschideri variate acruite și suprafețe parcalate în forme aglomerate de fantezie. Este adevărat că mai tirziu — în veacul al XVII-lea englez — apar și serii de ferestre simple, rectangulare, așa cum se văd, bunăoară, la Hatfield House. Deși aceasta per a fi mai apropiate de aspectul în discuție al arhitecturii moderne, intră totuși în alt registru: seriile orizontale de fe-

restre apar acolo frînte și fracționate urmînd, jocul peretilor care înaintează și se retrag alternativ.

Am folosit astfel procedul per a contorino ca să verific rezistența tezei lui Constantin Joja.

Ideea sa rămîne intactă. Numai „geomorfic” bunicii noștri prezintă oca lungă dreptăz continuă pe care o întinșim și în dispoziția ferestrelor din arhitectura modernă.

Pe lîngă aceasta, am mai putut observa că vechile edificii engleze, ca și cele din alte țări, apar, prin întregul lor ansamblu, puternic impregnate în sol. Dimpotrivă, vechia clădire urbană românească se arată ușoară, aerată, neatingînd pămîntul decît indirect, prin stîlpii peretelui. Unele exemple din arhitectura noastră arhitecturală românească ar fi fost, desigur, îndrăgite de Le Corbusier.

Regretînd faptul că atîtea hanuri și locuințe din această categorie, scumpă nouă, s-au văzut dărîmate, Constantin Joja se luptă să păstreze, modernizat, spiritul lor, ca un îndreptar pentru prezent și viitor. Este o aspirație nobilă, care merită mai multă atenție decît aceea care i s-a acordat.

Uruma

lui Zaharia Stancu

Chipul meu de apă
Verde se desface
În șapte petale
Și opt nenorocace

Trupul meu de piatră-l
Facerea durerii
Gura mea e înnul
Închinat tăcerii

Mina mea cea neagră
Pefta o cioplește
Ca un lup sălbatic
Preschimbă în pește

Sinul meu de lapă
Urîă tăărăște
Viața mea în stepă
Moartea călărește

Dacă-i fi în preajmă
Te-ăș minca de viu
Și-apoi șapte vedre
Aș bea, de rachiu

Chipul meu de apă
Verde se desface
În șapte petale
Și opt nenorocace

Adriana Sitaru

Versul și re-versul

Urmare din pag. 1

tului, din 122 de cadavre: „Se poate numi poet numai acela care deformează cu precizie”.

Ca o confirmare a virtuozității de care vorbeam, a doua secțiune a cărții ne apare drept un triumf al bavardăriei-ului, în versuri libere simuind cînt vorbirea populară, cînt gestajia frazei într-un cap oarecum greoi, cînt dierzajia voit dezlînată despre un subiect mai mult sau mai puțin grav. Ne incîntă aici nedisimulată plăcere a descrierii, cu rezultate sublim-deconcertante ca în „Privighetoarea”: „In camera mea, / în care dormnea o / dezordine de nedescris, / cînta de mama focului / o privighetoare, / de sub pat / își făca apariția / o superbă tufă de venetia / o / privighetoarea se instala în mijloc / și continuă să cînte / parcă și mai de mama focului”. E o bună mostră de artă a efectelor / se introduce în poem un element de fugă — tufa de venetia — care polarizează apoi, în mod firesc, întregul discurs liric. Nu altfel se întîmplă în *Launul slăbiciunilor*: „Nevasta tînhigiuului / nu are ochi de tîmbea, / nevasta pădurarului / nu are pulpele din lemn de frașin, / nevasta ciobanului / nu are sîni de lîna țigăie, / dar nevasta potcovarului / are o potcovă / și toate celelalte sotii / o invidiază”. Vorbind despre aceste poeme, se observă că facem referință permanent la calitățile binecunoscut ale lui Virgil Teodorescu, pentru că, așa cum am mai spus-o, nu avem de înrogistrat schimbări. Aș remarca, însă, că o nuanță, subtilă panică pe care o insinuează unele poeme, cu economie de mijloace excepțională și efect sigur (unele se referă chiar, cu foarte multă proprietate, la pacea lumii și viitorul planetei). Cîtez aceste poeme ca probă de spaimă pură: „Atenția oamenilor a fost atrasă, de mai mulți ani, / asupra unei substanțe / a cărei compoziție datorită distilării coraliilor / în epoca efervescenței animale, / are aparența unui peisaj violent răvășit de vînt. / La primele experiențe cu această locare, de un călăstru puternic, / muzicienii au afirmat că le dispărea netamănsam țeastă / și că furculițele sînt singurele obiecte / care își mai păstrează elasticitatea digitației, / că lumina și chiar căldura / apar în pete succesive pe spatele clădirilor, / trecîndu-și întruna miștile prin păr / și erau siguri că mil de insecte le devorează capul / și că își recăpătă puterile odihnindu-se / pe a treia suviță / care departe urechea de frunte” (Un peisaj violent răvășit de vînt).

Un ultim motiv de coerență și fidelitate ni-l oferă minunatul poem regăsit ce încheie volumul, și care, scris în 1940, poate fi citit perfect

în continuarea versurilor de azi ale poetului. S-a renunțat la tipărire sosiei în leopardă — limba imaginată de avangardist odinioară ca revoltă împotriva sistemelor de comunicare vechi și convenționale („Fluidă și adîncă, așa era vorbirea lustruș gînte leopardă / ea celebra uimirea pe care o încercăz puțin cînd sfîșie prada”) —, renunțare simptomatică în sensul că, depășind purul experimentalism, poezia lui Virgil Teodorescu a rămas „profund solidară cu spiritul avangardistului. Poetica lui Virgil Teodorescu este, asadar, o poezică a regășirii perpetue a temeiurilor avangardist. N-aș spune, ca altcineva, că el este „asemenea lui Louis Aragon, a cărui biografie poetică o realizează pe meridian românească”; comparația nu se pare grău de tînuș și nu e nici măcar fatidică. Îi văd, și cu acest ultim volum, în continuarea servei-antologii din 1983, drept cel mai surprinzător poet român al ultimelor decenii: prin fantasmica sa neschimbare.

CUMPĂNĂ

Dintr-un cîntec nămolos

La Siret la Nămolosa
unde s-a-necat mireasa.
Nu s-a-necat numai ea
cu doi nasi alătura.
Eu tot greul nunții grea,
Năstule, se-moiaș gheață,
crapă apa, crapă viața.
La trei zile după nuntă
a ieșit mireasa plîntă.
Mireasă, papuci tăi
s-a oțet broaște-n ei,
mireasă, ai tău inel,
a putrezit destu-n ei,
mireasă, rochița ta
se joacă rachii cu ea.
Nu te pupă nîmenea —
numai peștii te săruta,
gura lor te ține plîntă,
gura lor te ține plîntă.

George Albu

POSTA REDACTIEI de Ion Gheorghe

VARZEGI GABRIELA: Ziceti in buletul de la capatul poezioanelor: „Va rog frumos dacă ati putea să-mi scrieți în Luceafăr și să vă rog foarte mult, să-mi publicați și mie în unul din numerele revistei dv. o mică poezie. Dacă poezia este acceptabilă, aș putea contribui și cu alte poezii (cu teme istorice). Vă mulțumesc foarte mult și vă aștept stăruitor în Floarea: „Pământ de vântul vremii răscolii și spăvăstă vestea unui lanț de griu / Și unul riu cu apele de singe / Lacrimi de soare-n asfințit”. Cu această floare a Minervei, Floarea, credem că s-o face primăvară. Dar mai țirziu. Și trimiteți, Floarea, Floare!

FLOAREA MINERVA: Reproducem tot buletul: „Tovarăș redactor set, mă adresez întregului colectiv al revistei Luceafăr și vă rog foarte mult, să-mi publicați și mie în unul din numerele revistei dv. o mică poezie. Dacă poezia este acceptabilă, aș putea contribui și cu alte poezii (cu teme istorice). Vă mulțumesc foarte mult și vă aștept stăruitor în Floarea: „Pământ de vântul vremii răscolii și spăvăstă vestea unui lanț de griu / Și unul riu cu apele de singe / Lacrimi de soare-n asfințit”. Cu această floare a Minervei, Floarea, credem că s-o face primăvară. Dar mai țirziu. Și trimiteți, Floarea, Floare!

CONSTANTIN FLORIAN: Noaptea sterili: „Cind zorii mucelesc — alene / stele / și fac din plumburile gene / jaluzele / arunc la coș o palmă de pădure / cu ginduri în de-a valmă / și impure”. Tubere onoidale: „Flăminzi / și noi ne-nclămbăm în mare de lumină / să îi mai sorbim odată / te-tubercul / să simt că gravitațional caducă / și singele infuțgerat / în epidermele mulate / halouri auroase să inducă”. Trimiteti-ne și celelalte iubiri nesterilizate și chiar ouădate.

MARIN FLORESCU: Pentru pseudonimul acela, n-are tipografia Dublu ve. Înăsi Risipire livrescă: „Sintem prea țarm să mai murim o dată / imbrățișată în marea insumată / esență pură dintr-un duh dinții / zborul orbit de un soare în călcăi / de aer vechi în prea-lumina / în-o strică / ne strică o să moară / nu eu, nu noi, ci marea strînă-n cuget / se va seca la noaptea toată-n muget / și pentru-acum sau poate niciodată / la fund se duce. Doamne-n-a Ta fregată”. Intelegeti că nu merita acest pseudonime, o poemă altă de frumoasă.

IOANA APĂ: Cristinele de argint: „Să puțin steag de lemn / în criniste de argint / s-aud cind ne chemi / (...) / Și prin toată casa / din fertul luminis / (...) imbrățișată de cinete / ridem adunindu-ne laolaltă / (...) / odihindu-ne lângă stâlpii de arină / mirindu-ne de bogăția / simplicitatea zilei”. Și mai spune: „Port urme ca de gheare / în ochi / urme de fulgere pe miini / (...) cuvintele / palide copii după adevăr / umbra mea plecată / odată cu

soarele / abia schițată rană”. Cum ziceti; că nu mai aveți lacrimi, deicit pentru bucurie.

NICOLAE VLADU: Ciestar: „Pe moarte frunze de nuc / antichitate fongeste în calcar / Pe cele văzduhuri, cite nestemate / Bunii mei se ivesc / adolescenți / demonicilor serafici / În nord și în sud / frumoasa cantată a florilor / Incepe lar. Inchi adorația / pentru a învia / după goana prin lume / și să trece țingurea vâpâii? / Fructele se culg / purificate sint vâle / vesnicia se umflă în munte / cristalin, cristalin, dimineții / ascund lerburi uscate și amare”. O, frumusețe: „O frumusețe, vei trece și tu? / Privesc riu pentru inții / cum se unu un lucru de neinteles / Tandru / Octombrie își cerne luminile / Au ars pădurile / și e pustiu pe culmi. / În fereastra minții / se rotunțesc albastru / gheața / O, frumusețe, vei trece și tu? / Mai cade o lacrimă / din ceata amintirii / fugare. / Octombrie, tandru / în țingurea luminile”. Dar ziceti în scrisoare, printre altele: „Dacă mă publicați, vă rog să-mi și plătiți. Am murit mi-au publicat de trei ori și nu mi-au plătit niciodată. Ciubucari! / Vă doresc sănătate și vă rog să nu mă jigniti”. Vă avertizăm: Versurile citate în această rubrică inclusiv selecțiile din Antologie, nu se remunerază. Dacă vă convine prețul, mai trimiteți.

EMIL MIHALACHE: Pro pace: „Soarele / învătă arborii / cum să înăsi frunze / în firul lerbii / Secolul bate cerul ascuțit / al unui nou mileniu / Niți un secret militar / al noii rezistă / aproape de unima unui nou născut”. Sinteți al nostru. Trimiteti.

BARBU COSTIN: Acesta trei: Trag perdelă fonice și vizuale: „Rafinicele tuburi / ale satelitelui s-au desfundat / girile nu mai pătrund / ca niste bule de aer prin țevii / Li-chidele nu curg / prin crengi și frunze / cu alergătura lor vizibilă / spre inima de lemn / în incintă de cercuri stejarilor / bazinul hidrografic / și-a oprit rețeaua de nervi / și bacul trăiește prin sine / ca unui neuron după moarte. / În intineric a rămas / un creșter indifereț / la ciudățeni”. Ești riu mare: „Ești riu mare / cum span acum / și poți să-mi spui / în unda blondă / să pitea să mă roteș / tot atind în pectoare / sub apa oxigenată / nu toate că ramurile / ca niste corăbi de chitară / să se sporească / de vâle străine / ce se înălțară / Pământ cu fata intr-un subter / ca un clopot sfere / de sare / în lumina ce se stinge / N-ar fi stricat simlele / Și Profilul: „O toată de pământ ar cădea / asupra mea / dar pică o abia de pietre / și-a lor / de conturul trupului / între doi muni și domni / în vâle îngustă / într-o seșea / și totuși se arde / de presărare / pădurilor / ca o bulă de aer înghețat / cu versul spre mare / sau ar fi / o înecare / a valurilor de sînt verzi / de frid / înăse nuna: de scoica

unul riu. / Aerul ar lovi acum din față / aruncind pietre în vînt. / Strecurat prin inelul de pământ, / ca într-o dimineață / aș merge... Pioniereste; tot înainte!

VIOLETA MIHALCEA: Poveste absurdă: „Ea vine-n pași / curgind spre an / ea vine printre / albi castani / el vine drept / nemărginit / nici toamna / nu l-a mai iubit / este o lungă, lungă, lungă / o lungă, albă / și-a poezia / cu ea trecind prin țevii / de cai / cu părul ei / de flori de mai / cu pașii lui / și-al mîinului”. La ora cind va apărea această Poșta, veți fi urmat chemarea noastră din Iulie, la Ceneacul Dacia Feniks.

ION COSOVA: Tineretea noastră: „Dintr-ecolo am venit nepăsare tristă / Dar mai mult străzi au pierit / La oaste mergeam / La oaste cîntam / Umbră călăuzitoare / (Nu înțelegi de tineretea noastră) / Era un pergament și nu mă respiră / Visez și tu mai ești / Au pierdut citeva zile pînă azi... Orașul: „Bărți și lumină. / Cu sugativă / Noaptea coboară”. Urmați-ne, dar citiți și scrieți și-n rime.

DORA NEGREANU: Rugămintea: „Aer căntă-nr un tînănt amurg, / oinsindă la stîna printre nouri curg / Fosnesc peste lume sălci plîngătoare / În tranșele zilei al cui suflet se zbate oare / Crezind că ochii mei sint flori / și-aș / și sub Septentrio o pasăre tăia / Vîntul de brumă, toate cărările coboară / Prin grăni trece rîuri delpli a mia oară / Un miros de tăci fierbinte / Spre altarul cu flăcări m-alungă cumințe / Din raza de apus cad semine coapte / Tot mai clară călea gîndului spre moarte / Lerburi albe mi-apropie pămîntul de cer / Dintre lacrimi o rugămintea înal prin ferestre de cer / Nu mă lipsi Doamne, de zborul din vis / gind copilul din mine cu neguri l-ai ucis”. Bateți la mașină; pentru o mai dreaptă evaluare a dvs.

HARALAMBIE C. RĂPEANU: Sufletul stelelor: „Pasărea o tale ce vîntul mîngie / vîntul de nord întors în grădini de metal / și numai o mamă își plînge copilul / vîntul salimbanc oșierilor lumii / pe-așeză planată / se zben-guie orbii de-a valma cu filozofii / și nu am primit nici o scrisoare, mamă / iar tu, iubito, ai utat demult / cum orel treceau prin noi, stele / în arșia vegheii / la grilul din lan fre-mănd / de-alcătuiam atunci din stele noi și singe / și sub Septentrio o pasăre tăia / vîntul de nord întors către planetă”. Și lumea trecea pe dincoace de dealuri: „Ioan încăleacă pe-un mîndru ducăp / ce adia în ceruri sudorii eleușiei / și aerul învine amurgul de metal / Ioan tăia un cer de zări adamantite / Ioan învase umbra / și-așeză argintii / și stelele înalbe în arder Podul / unde căzneau milenii sub lanțurile frunții / dar dincolo de dealuri lumea-si urma exodul / Ioan trecu Milenii și Muniile de tăcere / trecu și marea moartă a vîntului sealar / dar dincolo de dealuri lumea s-ia căzde / și Aducere-Aminte / I-e Vale și I-e har / Celții. Ioan făcuse, dar nu-și învase frunța / cind lacrima-i căzuse-n aducere-aminte / Ioan trecuse Podul, dar unde-er a Puntea / spre mama care-i plîne: „Nu, steaua tu nu mîntă?”. Drumul dvs. ne interesează, dacă tot s-a întîlnit cu al nostru.

LILIANA PETRUȘ

Autobiografie săracă

Eu modelez copaci în dimineața păsărilor și nimeni nu mi-a spus niciodată că am gust de pădure.

Jurnal de tigru

Iară-mă doamne / s-am mîngiat pe dresor și pe cei care au ris cînd liberata mea de savană trecea prin cercul aprins.

Profesorul de uitare

Condamnănt prin instanțele secl striga: „Sint prea puține păsările ca să poată sprîjni aerul!”. De aceea își primea singurătatea pe umeri / abia respirînd de teamă să nu-i alunee. Profesorul de uitare deschidea manualul cu fluturi și-l arunca pe geam și-l ținea pumnii să nu se spargă.

Octombrie

Copacii deapinați își țegă rănilor cu toamnă umedă / în pașii de calalță a orașului sufletul meu vînde flori albastru.

GABRIELA ALMAJAN: Numai poemul La Chizău 1942: „Cumpăna finții să atînde peste sat / Și lumea se adapă din ochiul ei umflat. / Rotele căruței se miscă numărînd / atîtea pietre-n cale ce se feresc sălînd. / Plopii de pe drum fac umbre uriașe / Intinse peste satul ce doarme în fașe. / Nu lătră nici un cîine, nu-i nici o mișcare. / Doar bolta cu stele și toții au uitat / Că-i leagănă căruța cu finul uscat. / Candelabrele de stele s-au aprins de sus, / Să le-ncoalească dorul ce-n suflet l-au pus. / Și-i duce căruța cu visul lor mare / În țara dragostei ce n-are hotare”. Trimiteti, singură.

MAREL PERȘA: Din O vară fierbinte: „Ce mare-i soarele și ce cald este în ochii mei; pămîntul arde / scopert de iarbă prin zarea mîinii lungi de culoare verde. / Rîurile se văd curgînd în jos / grăbite să-și ducă nesfirșita apă”. (...) acolo sub cer / singură cu valurile-i vară. Atît și-atîta.

Griul din tata

Cum trece tata drept prin griu tot judecîndu-se pe spice și cum îl murmură pămîntul și cum îl ține, cum îl zice;

de pară-si mîngie o rană din fruntul unui veac conștient se-nfoarec tata și mă-mbie: „Mai e prin țiguri, eucuruz?”

În vremea dintre două nopți călătorește-n fin cu coasa și-apoi se-apucă de memorii și scrie vîntuș, țicoalosa!

Cum trece griul drept prin tata și-i lasă vază rădăcina prin care tot mai greu respiră; și cum împarte-n noi lumina!

Tăietor de lemne

De la primul meu cuvînt îngropat în fața porții, tăietor de lemne sint.

Lîngă frunze mă întomfoti copacii amărîți / mă sădusec în somn.

Mă adună și mă cheamă jocul ilegal — zidirea trece prin aceeași vază.

Ca un vis leșt din easă singurul blestem țertat un copac fără mireasă.

Tăietor de lemne sint / în un zeu sărac / tot mai grea respirația ploii;

Tata nu mi-a spus să tac!

D. R. G.-CRAIOVA: Rîndurile: „Aș vrea să fiu argintul viu / sau să fiu floare / M-aș ridica pe piramidă-n vir / doar prin candoare / Nicidnu nu va apune dragostea ce-ți port mistuitoare”. Aceasta, de-o candoare concludivă, dar nimic mai mult.

FELIX ADAM: Din Autoportret: „Un tăță respectabil ce bate covorele / Intre orel de lege permise / Dar care cască gura la soarele / Ce din mare ca Apollo iesie. / Sint doar un X într-o mulțime / Ce sapă în planeta prea aridă, / Un visător ce într-o zi de vară / își lăsa în glumă clasa vidă”. La spiritul de glumă, consumați gumă.

LILIANA PETRUȘ: Această Autobiografie săracă: „Eu modelez copaci / în dimineața păsărilor / și nimeni nu mi-a spus niciodată că am gust de pădure”. Vă spunem noi: aveți de coș, în douăzeci și două de poezii. Poate v-a ajuns Anunțul nostru din iunie: veniți la Dacia Feniks.

Civilizație românească (IV)

Urmare din pag. I

„Prin poarta cu turnuri a Histriei”, cum zicea 2900 de ani de scenă spălată de singele a dragostei. Într-o vreme, Regel, eroii tragici ai umanității sint aceia care au venit prea țirziu. În ceea ce ne privește, ca popor, un destin pe care l-aș numi cinic ne-a convins că iurile antice au o variantă modernă cu mult mai cuplărită în condițiile peritului sacre de care își vede copiii răpuși în statornicitate. Veșnic diferența nu este decit de epocă, în schimb sufletul shakespearean rămîne același. De la teatrul popular străvechi (care propaga drama unui întăritor peccellit din naștere) și pînă la infiorate excepțională a dramaturgiei noastre contemporane — teatrul românesc a parcurs lungul drum al nopții căte ziă. Și mă gîndesc la autori care și-au pus în mod dureros problema existenței „în deșertul de cenoșă”, înfiorat în condițiile peritului totale de expresie instaurate de două decenii încoace: Aurel Baranga, Horia Lovinescu, Paul Everac, D. R. Popescu, Ecaterina Oproiu, Marin Sorescu, Theodor Mazilu ș.a. Forța expresivă a demersurilor actuale este înțelesă în condițiile teritoriale experimentale spre zone ale statornicității și perenității idealurilor. Adevărul este că avem și o tradiție de marcă, iar instrumentul principal de lucru — limba română — este una dintre cele mai captivante forme de expresie dramatică, emănînd ceva din puterea inițiată a latinei.

Ei, bine, în această limbă a fost scris și prezentat unul dintre cele mai tulburătoare texte dramatice pe care le-am înțeles vreodată, avînd ceva din măreția intencțiilor sacre de odinioară: „Labirintul” de Eugen Barbu. Autor total — romancier, novelist, eselist, poet, critic, istoric literar, scenarist de film, jurnalist, traducător — scriitorul se dovedește prin această piesă a fi una dintre cele mai avansate conștiințe teatrale din întreaga literatură română. Parabolă a puterii și a condiției de a trăi „într-o lume produsă neintenționat” (Berdiev) piesa lui Eugen Barbu îmbogățește literatura noastră de profil cu o dimensiune nouă: istoria la scară planetară și de ce nu, aforistică. Un fior rece, ca acela născut din întîlnirea lui Don Juan cu statula Comandorului, străbate acest labirint minat. Nu întîmplător am amintit de strania creație a lui Moliere, pentru că în întreaga lui operă pînea în discuție are rolul pe care, păstrînd proporțiile, îl are „Năpasta” în contextul jovialității caragialești. Numai că ceea ce la Moliere este un pretext sumptru pentru trecerea celor trei praguri înfrînșiva aristotelice ale gnoseologiei (cunoașterea senzorială, cea intelectuală și revelația prin moarte) la Caragiale, mutatis mutandis, devine o opțiune justificată și, în fond, ontică. Eroii lui Barbu sint tragici, dar asta nu înseamnă că au apărut prea țirziu în istorie, întrucît sint etnici. Ei sint Poetul, Femeia, Omul Politic, Generalul, Gardianul, Hoțul, Sacrificatul, Asasinul. Atemporalii și aspațiali, ei sint morți („Cu ușile închise”) și rememorează la judecată de apoi întîmplările unei umanități disperate, care nu s-a putut să înțeleagă și să devină prototipuri. Nu spunea oare Marx că istoria e un solob care se apună fără încetare? Rind pe rind, își fac intrarea în lumea de dincolo, singura în care curajul adevăraților nu se mai poate plăti prin moarte, singura în care moartea poate deveni o monedă de schimb pentru gloria ispășirii. A gresi e omeneste, dar greșeala îl poate umaniza și pe Dumnezeu. Cu o artă rar înfîntită (pe care romanele sale o conțineau la altă dimensiune) autorul își conduce personajele prin labirintul unei lumi tragice, din care absentează tocmal tragice. „Simplitate în artă este o complexitate rezolvată” — credea Brăncuși, iar pînea în cauză vine cu o privire demurgică, de foarte de sus, asupra vieții și a morții în ipostaza care le dă mai înalță rațiune și putere ontică. Achille în tort, suferă pînea de creație, Dumnezeu așteaptă întîlnirea supremă. Ea se produce, implacabil, dar monologul fiecărui acuzat duce la condamnarea demurgului. Vedeti — pare a spune pînea: Dumnezeu o perfect, dar creația o imperfect, în vreme ce omul e imperfect, dar opere sale sint perfecte. Și nu întîmplător, singurii care sint exonerati printr-un fel de palin-genie, avînd calea deschisă spre rar, sau mai degrabă spre o prelungire a creației, sint Femeia și Poetul. Prin urmare fecunditatea și opera, dragostea și nebunia, rîgul și flacăra. Sau, la fel de bine, exiliul și împărăția ceea ce te duce cu gîndul la sărătura lui Sapho de pe înălțimile stîncii din Leucadia și la excomunierea Poetului din cetatea platonice ideală. Rezolvarea, ca și întreaga țesătură a dialogului, este aforistică și păstrează secretul purpului. O pedală de orgă, gravă, modulează mesajele, revicivul devine patos wagnerian și cadavrele din pinzele Renașterii se îndreaptă către înviera Blajinilor.

În final, Dumnezeu e ucis, dar nu atît pentru a-l adeveri pe Nietzsche cu al său „Dumnezeu a murit”, cît mai ales pentru o posibilă

salvare a umanității printr-un al doilea deced.

Aldoma unui reșe Lear pringind între roșdale dragostei, prezentă în e de stăruie însoțim pe care n-o mai poate controla / care e guvernată de absurd. Eleusinul urzîrează mecanic. Și totuși, textul nu e mizantropic, dimpotrivă — o infinită dragoste de om și de adevăr. O lădare de copil generat în cruciate străbat această pleoșară. E vorba, desigur, despre un teatru prin excelență politic, antirzobnic în subtext, potențial de o scriitură modernă de aluzii și paranteze usor de recunoscut în fierberea de astăzi a Planetei. Un fel de „atomă a paratrăzării”, sau „trapeză” frunzele de bronz peste veștile ascunzătoare ale puterii, iar religia disrupției în „genială” și „seculară” plajele unor crime eterne. În întreaga creație de pînă acum a lui Eugen Barbu, în afară de „Principele”, o singură carte prezenta această orgie de enigme și simboluri exotice: „Măstăle lui Goethe”. Carte despre care ingerul republican care a fost Nichita Stănescu scria, iată, cu o cucerită premoniție pentru ceea ce a fi putut să se întîmple: „Parabolă pe care Eugen Barbu ne-o oferă, cuprînd, de-a-mă planul ei, gamele complete ale intimității și oficialității, ale creșterii și decresțerii interesului public pentru un anume tip de valoare, ale avânturilor sentimentale și echilibrului, mitizării și demitizării, ale căderii și înălțării, ale deziluziilor provocate de o carte, ale ciudăților destin al cărților și interfeerelor lui cu destinele diferitelor epoci pe care le străbate. Cu destinele și pur de portrete orale posibile, urte sau noie”.

Este cu totul îndreptătit să omagiez și monca remarcabilă a acestora care, la inițiativa actorului și directorului Ion Besou, dau viață pe scena Teatrului Bulandra, de un an întreg (adică de peste 70 de reprezentări) acestei prezențențiale rezgizor Kirilose Elmer, actorii Violeta Andrei, Petre Gheorghiu, Valeriu Gășșu, Valeria Ogașșu, Mircea Basta, George Opru, Dan Damian, Aurel Cioranu, Ovidiu Schumacher, Mihai Mercușiu. Să Este această scenă, să nu uităm, pe care se joacă (pentru prima oară după două sute de ani) primul text dramatic românesc: „Oscio Gregorii în Moldavia Tragedice expressa”. Este o scenă a valorificării și a gustului rar pentru actual autentic de cultură, o scenă prin care, odată cu acest triumf al dramaturgiei originale, adie un fel de „atomă a paratrăzării”, sau „trapeză” frunzele de bronz peste veștile ascunzătoare ale puterii, iar religia disrupției în „genială” și „seculară” plajele unor crime eterne. În întreaga creație de pînă acum a lui Eugen Barbu, în afară de „Principele”, o singură carte prezenta această orgie de enigme și simboluri exotice: „Măstăle lui Goethe”. Carte despre care ingerul republican care a fost Nichita Stănescu scria, iată, cu o cucerită premoniție pentru ceea ce a fi putut să se întîmple: „Parabolă pe care Eugen Barbu ne-o oferă, cuprînd, de-a-mă planul ei, gamele complete ale intimității și oficialității, ale creșterii și decresțerii interesului public pentru un anume tip de valoare, ale avânturilor sentimentale și echilibrului, mitizării și demitizării, ale căderii și înălțării, ale deziluziilor provocate de o carte, ale ciudăților destin al cărților și interfeerelor lui cu destinele diferitelor epoci pe care le străbate. Cu destinele și pur de portrete orale posibile, urte sau noie”.

Este cu totul îndreptătit să omagiez și monca remarcabilă a acestora care, la inițiativa actorului și directorului Ion Besou, dau viață pe scena Teatrului Bulandra, de un an întreg (adică de peste 70 de reprezentări) acestei prezențențiale rezgizor Kirilose Elmer, actorii Violeta Andrei, Petre Gheorghiu, Valeriu Gășșu, Valeria Ogașșu, Mircea Basta, George Opru, Dan Damian, Aurel Cioranu, Ovidiu Schumacher, Mihai Mercușiu. Să Este această scenă, să nu uităm, pe care se joacă (pentru prima oară după două sute de ani) primul text dramatic românesc: „Oscio Gregorii în Moldavia Tragedice expressa”. Este o scenă a valorificării și a gustului rar pentru actual autentic de cultură, o scenă prin care, odată cu acest triumf al dramaturgiei originale, adie un fel de „atomă a paratrăzării”, sau „trapeză” frunzele de bronz peste veștile ascunzătoare ale puterii, iar religia disrupției în „genială” și „seculară” plajele unor crime eterne. În întreaga creație de pînă acum a lui Eugen Barbu, în afară de „Principele”, o singură carte prezenta această orgie de enigme și simboluri exotice: „Măstăle lui Goethe”. Carte despre care ingerul republican care a fost Nichita Stănescu scria, iată, cu o cucerită premoniție pentru ceea ce a fi putut să se întîmple: „Parabolă pe care Eugen Barbu ne-o oferă, cuprînd, de-a-mă planul ei, gamele complete ale intimității și oficialității, ale creșterii și decresțerii interesului public pentru un anume tip de valoare, ale avânturilor sentimentale și echilibrului, mitizării și demitizării, ale căderii și înălțării, ale deziluziilor provocate de o carte, ale ciudăților destin al cărților și interfeerelor lui cu destinele diferitelor epoci pe care le străbate. Cu destinele și pur de portrete orale posibile, urte sau noie”.

Este cu totul îndreptătit să omagiez și monca remarcabilă a acestora care, la inițiativa actorului și directorului Ion Besou, dau viață pe scena Teatrului Bulandra, de un an întreg (adică de peste 70 de reprezentări) acestei prezențențiale rezgizor Kirilose Elmer, actorii Violeta Andrei, Petre Gheorghiu, Valeriu Gășșu, Valeria Ogașșu, Mircea Basta, George Opru, Dan Damian, Aurel Cioranu, Ovidiu Schumacher, Mihai Mercușiu. Să Este această scenă, să nu uităm, pe care se joacă (pentru prima oară după două sute de ani) primul text dramatic românesc: „Oscio Gregorii în Moldavia Tragedice expressa”. Este o scenă a valorificării și a gustului rar pentru actual autentic de cultură, o scenă prin care, odată cu acest triumf al dramaturgiei originale, adie un fel de „atomă a paratrăzării”, sau „trapeză” frunzele de bronz peste veștile ascunzătoare ale puterii, iar religia disrupției în „genială” și „seculară” plajele unor crime eterne. În întreaga creație de pînă acum a lui Eugen Barbu, în afară de „Principele”, o singură carte prezenta această orgie de enigme și simboluri exotice: „Măstăle lui Goethe”. Carte despre care ingerul republican care a fost Nichita Stănescu scria, iată, cu o cucerită premoniție pentru ceea ce a fi putut să se întîmple: „Parabolă pe care Eugen Barbu ne-o oferă, cuprînd, de-a-mă planul ei, gamele complete ale intimității și oficialității, ale creșterii și decresțerii interesului public pentru un anume tip de valoare, ale avânturilor sentimentale și echilibrului, mitizării și demitizării, ale căderii și înălțării, ale deziluziilor provocate de o carte, ale ciudăților destin al cărților și interfeerelor lui cu destinele diferitelor epoci pe care le străbate. Cu destinele și pur de portrete orale posibile, urte sau noie”.

Este cu totul îndreptătit să omagiez și monca remarcabilă a acestora care, la inițiativa actorului și directorului Ion Besou, dau viață pe scena Teatrului Bulandra, de un an întreg (adică de peste 70 de reprezentări) acestei prezențențiale rezgizor Kirilose Elmer, actorii Violeta Andrei, Petre Gheorghiu, Valeriu Gășșu, Valeria Ogașșu, Mircea Basta, George Opru, Dan Damian, Aurel Cioranu, Ovidiu Schumacher, Mihai Mercușiu. Să Este această scenă, să nu uităm, pe care se joacă (pentru prima oară după două sute de ani) primul text dramatic românesc: „Oscio Gregorii în Moldavia Tragedice expressa”. Este o scenă a valorificării și a gustului rar pentru actual autentic de cultură, o scenă prin care, odată cu acest triumf al dramaturgiei originale, adie un fel de „atomă a paratrăzării”, sau „trapeză” frunzele de bronz peste veștile ascunzătoare ale puterii, iar religia disrupției în „genială” și „seculară” plajele unor crime eterne. În întreaga creație de pînă acum a lui Eugen Barbu, în afară de „Principele”, o singură carte prezenta această orgie de enigme și simboluri exotice: „Măstăle lui Goethe”. Carte despre care ingerul republican care a fost Nichita Stănescu scria, iată, cu o cucerită premoniție pentru ceea ce a fi putut să se întîmple: „Parabolă pe care Eugen Barbu ne-o oferă, cuprînd, de-a-mă planul ei, gamele complete ale intimității și oficialității, ale creșterii și decresțerii interesului public pentru un anume tip de valoare, ale avânturilor sentimentale și echilibrului, mitizării și demitizării, ale căderii și înălțării, ale deziluziilor provocate de o carte, ale ciudăților destin al cărților și interfeerelor lui cu destinele diferitelor epoci pe care le străbate. Cu destinele și pur de portrete orale posibile, urte sau noie”.

Este cu totul îndreptătit să omagiez și monca remarcabilă a acestora care, la inițiativa actorului și directorului Ion Besou, dau viață pe scena Teatrului Bulandra, de un an întreg (adică de peste 70 de reprezentări) acestei prezențențiale rezgizor Kirilose Elmer, actorii Violeta Andrei, Petre Gheorghiu, Valeriu Gășșu, Valeria Ogașșu, Mircea Basta, George Opru, Dan Damian, Aurel Cioranu, Ovidiu Schumacher, Mihai Mercușiu. Să Este această scenă, să nu uităm, pe care se joacă (pentru prima oară după două sute de ani) primul text dramatic românesc: „Oscio Gregorii în Moldavia Tragedice expressa”. Este o scenă a valorificării și a gustului rar pentru actual autentic de cultură, o scenă prin care, odată cu acest triumf al dramaturgiei originale, adie un fel de „atomă a paratrăzării”, sau „trapeză” frunzele de bronz peste veștile ascunzătoare ale puterii, iar religia disrupției în „genială” și „seculară” plajele unor crime eterne. În întreaga creație de pînă acum a lui Eugen Barbu, în afară de „Principele”, o singură carte prezenta această orgie de enigme și simboluri exotice: „Măstăle lui Goethe”. Carte despre care ingerul republican care a fost Nichita Stănescu scria, iată, cu o cucerită premoniție pentru ceea ce a fi putut să se întîmple: „Parabolă pe care Eugen Barbu ne-o oferă, cuprînd, de-a-mă planul ei, gamele complete ale intimității și oficialității, ale creșterii și decresțerii interesului public pentru un anume tip de valoare, ale avânturilor sentimentale și echilibrului, mitizării și demitizării, ale căderii și înălțării, ale deziluziilor provocate de o carte, ale ciudăților destin al cărților și interfeerelor lui cu destinele diferitelor epoci pe care le străbate. Cu destinele și pur de portrete orale posibile, urte sau noie”.

Este cu totul îndreptătit să omagiez și monca remarcabilă a acestora care, la inițiativa actorului și directorului Ion Besou, dau viață pe scena Teatrului Bulandra, de un an întreg (adică de peste 70 de reprezentări) acestei prezențențiale rezgizor Kirilose Elmer, actorii Violeta Andrei, Petre Gheorghiu, Valeriu Gășșu, Valeria Ogașșu, Mircea Basta, George Opru, Dan Damian, Aurel Cioranu, Ovidiu Schumacher, Mihai Mercușiu. Să Este această scenă, să nu uităm, pe care se joacă (pentru prima oară după două sute de ani) primul text dramatic românesc: „Oscio Gregorii în Moldavia Tragedice expressa”. Este o scenă a valorificării și a gustului rar pentru actual autentic de cultură, o scenă prin care, odată cu acest triumf al dramaturgiei originale, adie un fel de „atomă a paratrăzării”, sau „trapeză” frunzele de bronz peste veștile ascunzătoare ale puterii, iar religia disrupției în „genială” și „seculară” plajele unor crime eterne. În întreaga creație de pînă acum a lui Eugen Barbu, în afară de „Principele”, o singură carte prezenta această orgie de enigme și simboluri exotice: „Măstăle lui Goethe”. Carte despre care ingerul republican care a fost Nichita Stănescu scria, iată, cu o cucerită premoniție pentru ceea ce a fi putut să se întîmple: „Parabolă pe care Eugen Barbu ne-o oferă, cuprînd, de-a-mă planul ei, gamele complete ale intimității și oficialității, ale creșterii și decresțerii interesului public pentru un anume tip de valoare, ale avânturilor sentimentale și echilibrului, mitizării și demitizării, ale căderii și înălțării, ale deziluziilor provocate de o carte, ale ciudăților destin al cărților și interfeerelor lui cu destinele diferitelor epoci pe care le străbate. Cu destinele și pur de portrete orale posibile, urte sau noie”.

Este cu totul îndreptătit să omagiez și monca remarcabilă a acestora care, la inițiativa actorului și directorului Ion Besou, dau viață pe scena Teatrului Bulandra, de un an întreg (adică de peste 70 de reprezentări) acestei prezențențiale rezgizor Kirilose Elmer, actorii Violeta Andrei, Petre Gheorghiu, Valeriu Gășșu, Valeria Ogașșu, Mircea Basta, George Opru, Dan Damian, Aurel Cioranu, Ovidiu Schumacher, Mihai Mercușiu. Să Este această scenă, să nu uităm, pe care se joacă (pentru prima oară după două sute de ani) primul text dramatic românesc: „Oscio Gregorii în Moldavia Tragedice expressa”. Este o scenă a valorificării și a gustului rar pentru actual autentic de cultură, o scenă prin care, odată cu acest triumf al dramaturgiei originale, adie un fel de „atomă a paratrăzării”, sau „trapeză” frunzele de bronz peste veștile ascunzătoare ale puterii, iar religia disrupției în „genială” și „seculară” plajele unor crime eterne. În întreaga creație de pînă acum a lui Eugen Barbu, în afară de „Principele”, o singură carte prezenta această orgie de enigme și simboluri exotice: „Măstăle lui Goethe”. Carte despre care ingerul republican care a fost Nichita Stănescu scria, iată, cu o cucerită premoniție pentru ceea ce a fi putut să se întîmple: „Parabolă pe care Eugen Barbu ne-o oferă, cuprînd, de-a-mă planul ei, gamele complete ale intimității și oficialității, ale creșterii și decresțerii interesului public pentru un anume tip de valoare, ale avânturilor sentimentale și echilibrului, mitizării și demitizării, ale căderii și înălțării, ale deziluziilor provocate de o carte, ale ciudăților destin al cărților și interfeerelor lui cu destinele diferitelor epoci pe care le străbate. Cu destinele și pur de portrete orale posibile, urte sau noie”.

Este cu totul îndreptătit să omagiez și monca remarcabilă a acestora care, la inițiativa actorului și directorului Ion Besou, dau viață pe scena Teatrului Bulandra, de un an întreg (adică de peste 70 de reprezentări) acestei prezențențiale rezgizor Kirilose Elmer, actorii Violeta Andrei, Petre Gheorghiu, Valeriu Gășșu, Valeria Ogașșu, Mircea Basta, George Opru, Dan Damian, Aurel Cioranu, Ovidiu Schumacher, Mihai Mercușiu. Să Este această scenă, să nu uităm, pe care se joacă (pentru prima oară după două sute de ani) primul text dramatic românesc: „Oscio Gregorii în Moldavia Tragedice expressa”. Este o scenă a valorificării și a gustului rar pentru actual autentic de cultură, o scenă prin care, odată cu acest triumf al dramaturgiei originale, adie un fel de „atomă a paratrăzării”, sau „trapeză” frunzele de bronz peste veștile ascunzătoare ale puterii, iar religia disrupției în „genială” și „seculară” plajele unor crime eterne. În întreaga creație de pînă acum a lui Eugen Barbu, în afară de „Principele”, o singură carte prezenta această orgie de enigme și simboluri exotice: „Măstăle lui Goethe”. Carte despre care ingerul republican care a fost Nichita Stănescu scria, iată, cu o cucerită premoniție pentru ceea ce a fi putut să se întîmple: „Parabolă pe care Eugen Barbu ne-o oferă, cuprînd, de-a-mă planul ei, gamele complete ale intimității și oficialității, ale creșterii și decresțerii interesului public pentru un anume tip

